

Kiadóhivatal:
Báter-nyomda, Kaszinó-bazár
épület.
Az előfizetési pénzek és hirdetések ide küldendők.
Hirdetések
legjutányosabb számítással,
díjszabás szerint.
Megjelenik minden szombaton.

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség:
Bezerédj István-utoza 5. szám.
Ide küldendők a lapot érdeklő összes közlemények.
Előfizetés:
egész évre 10 kor., félévre 5 kor.,
negyedévre 2 kor. 50 fill.
Néptanítónak,
ha az előfizetést egész évre előre
beküldik, 5 kor.

TOLNAVÁRMEGYE TÁRSADALMI, KÖZIGAZGATÁSI ÉS KÖZGAZDASÁGI ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ HETILAP.

AZ ORSZÁGOS M. KIR. SELYENTENYÉSZTÉSI FELÜGYELŐSÉG HIVATALOS LAPJA.

Felelős szerkesztő:
BODNÁR ISTVÁN.

Belmunkatársak:
JANOSITS KÁROLY. KOVÁCH ALADÁR.

Kiadja Báter János nyomdája.
Egyes szám ára 20 fillér.

Ártézi vizünk.

Megérdemli, hogy lapunk első helyén foglalkozzunk vele, mert a víz a lét alapja, áldása a földnek, az egész emberiségnek. Nélküle nem lenne tenyészet, fű, fa, virág, pázsitos rét, madárdal, leányok, asszonyok hamvas, piros arcza, egyáltalán nem lehetne ember, még ha nem is él vízzel, csak jó bikavérrel, mert víz nélkül, hűsítő esőcsepp nélkül bor se teremhetne. A víz, ha nem is szoros értelemben vett elem, mint a régiek tartották, de egyik alkotó, fenntartó eleme az életnek. Tűz, víz ölelkezéséből, ebből az eltaszító, de mégis vonzó, világokat ropogtató ölelkezésből, — hogy úgy mondjuk titáni szerelemből — született, formálódott a föld. Nemesoda tehát, ha a jótékonyan hátat bizsergető tűz mellett a víz is az Istenség fogalmát váltá ki az ősember korlátolt lelkében. A tűz és víz együttes imádása nem kinevetni való vallási kultusz, de tisztelettárgya még most is mindakettő. Tűz és víz imádók vagyunk ma is. Az égő szén forraló ereje, a vízből általuk termelt gőz, a mozgató erő, mely nemcsak a száguldó vasut, dübörgő, zakatoló gyár száz meg száz gépének kerekét hajtja — de ez a kettő, hogy úgy mondjuk, szárnya a — haladásnak. Minél fejlet-

tebb valamely népnek a kulturája, annál többre becsüli a szentet és vizet, annál többet fogyaszt belőle.

A víz áldását megbecsülték már a régiek is. A római hódítás a hol lábát megvetette, talán már másnap a csatornázásra, a vízvezetékre gondolt. A bennünket leigázó török is megbecsülte a vizet. Sztrombolt mindent, mi útjába esett, de megkimélte a régi vízvezető csatornákat, sőt kijavította, ujakkal pótolta, szentkönyve a Korán irván elő a sok mosakodást. Az ő Bartinából még csobogott le a városba a víz a régi török világban s József császárnak, amikor itt Szekszárd mellett hajózott el, szájhagyomány szerint a bödői forrásból vittek ivó vizet. A magyar ember azonban a múlt század elejéig nem sokat törődött ivóvizével. Dulta a török-tatár, apasztá a német s ezeket nagyobb ellenségnek gondolta, mint az évente ezreket elpusztító, akkoriban még nem is ismert bacillust. Az általános egészségügy kívánalmái iránt másutt fogékonyabbak voltak az emberek. Az első ártézi kutat Franciaországban 1126-ban furták, az Artois grófságban, innen van a neve. Budapesten 1830-ban kezdték a furást az Orczy-házban, de beletörött a furó. A városligeti ártézi kut furásához 1869 nov. 15-én kezdett a híres Zsigmondy s 970·4 m. mélyben, 1878 jan. 29-én talált vizre.

Szekszárdon sem ujeletű az ártézi kut eszméje. Ugyancsak Zsigmondy mérnök próbált itt szerencsét a múlt század 60-as éveiben, furója azonban benntörött s mivel a város áldozni nem akart, abbahagyta a munkát. Pár évvel ezelőtt az államvasut is furattott valami 196 méterig, de csőrepedés történt. Pedig lám 17—20 méterrel lejjebb már sikerült volna vizet találni. Hogy ma ártézi vizünk van, nagy része van benne a helyi sajtó agitálásának s különösen Tóth Károly műszaki tanácsosnak, a Dunavédgát társulat főmérnökének, ki 3 évvel ezelőtt éppen lapunkban indított erőteljes mozgalmat „Szekszárd vízkérdése” ügyében s konkrét indítványa innen került a képviselő-testülethez, amely aztán sok huzavona után elhatározta az ártézi kut megfuratását. Nagy érdeme van a Szegzárdi Takarékpénztárnak, majd a Tolnamegyei Takaréék és Hitelbanknak is, mert e két érdek intézet látva a polgári elem fogának a nagy költségtől való vaczogását, évi nyereségéből már több éven nagyobb összegeket rakott félre, hogy az ártézi kut áldását végre élvezhesse az egész város lakossága.

De ne azt firtassuk most, hogy kinek, vagy kiknek az érdemük az új ártézi kut, hanem örvendjünk örvendezzünk, hogy végre-valahára megvan.

TÁRCZA.

Álom — való.

Sok szép álmoddal
Van tele az élet,
De csak minden álom,
Levegőbe széled,
Ráhehel egy szellő,
A sok tündérvárra,
S szerlefoszlók, széthull,
Mint a lengő pára . . .

Mérthogy mégis, a mi
Igazi valóság,
Csak a röghöz köt le,
Hiábavalóság.
S azzal jut az éghez,
Közlebb az élet,
A mi lenge álom,
A mi szerte széled.

K. LIPPICH ELEK

De exceelsis.

— A Tátra egy áldozatának naplójából. —

Közi: B. T.

A vonat kerekének hol gyorsuló, hol lassuló, fárasztóan monoton kattogása elálmósít mindhármunkat, kik terv szerint csak pár percre voltunk elzárva attól a birodalomtól, mely után már oly régóta vágytunk, epedtünk ifjú szívünk minden gerjedelmével,

minden szeretetével — a hegyektől. Hallgatagon bámultam magam elé, azon tündödvé, milyen jó lehet most ott a sik rónaságon hallgatni egy kerti padon a szerelmes gerlicze bűgását, a hazatartó nyáj csilingelését s vig arató lányok kacagását, danáját, ahelyett, hogy négy fal között gubbaszkodva rójuk egyik kilométert a másik után s szinte ki sem merünk pillantani az esősöppektől foltos ablakon a leülpedett ködbe, mely a magasabb régiókban vadul kergetődző viharfelhőkben tömörülve eltakart mindent, a mi nekünk kedves, a lenyugvó nap csodaszínjátékát s a hegyeket.

Felállok, az ablaknak támasztva homlokom, szomorúan bámulok ki a szürke semmiségbe, de az irányt szívem sugta. Önkénytelenül tudtam, merre kell nézmem, tudtam, hogy ott túl a ködtengeren, ott állnak szürke kámszában, magasztosan, barátaim, a hegyek. De odafönn az ellentétes szelek vad kánkánt járnak hófelhőzafatokkal. Majd egy vad ölelés s azután egy keringés; tovább, tovább rohan hangtalanul, szédítő vágatással az erőteljesebb északi szél az elragadott új ködgomolylyal, új tánczra, új ölelésre, új nászéjszakára. De legalább ott élet pezsg, mig ideleln csak köd, szürke, csöndes köd, halotti lepelt borító a természetre s a kedélyre . . .

Végig simitom lázasan lüktető halántékomat, hogy kizavarjam a vad álmat, midőn egyszerre a szétronnyolódott szürke lepelt által környezve, csodás, büvölő kép szaggattott ki lelkem mélyéből tört hangokat, a bámulat, csodálat, szeretet, lelkesültség szavait.

— Oda nézettek fiuk! S álltunk, néz-

tünk lelkesülten izzó szemekkel, kipirult arcczal, mint özönl körül tündöklő gyémántcseppekkel teleszórt vérsugárkévével a busuzó láthatatlan Napkirály, birodalmának legszebbjét, gyöngyét, a csodás, krikristályosodott isteni eszmét, a sugár „Tátraucsot” s csatlósait, . . . Pár röpké pillanat és ismét köd, szürke köd mindenütt.

Barátaim találgatni kezdték a látott csucs nevét. Rájuk néztem bámulva. Azt hittem, hogy nem szükséges megnevezni, mindenkinek éreznie kell ezt.

Majd megértettem kételkedésüket. Hisz nem mindenki zárt egy a szívére téged, mint én! Mióta megláttalak nem régebben a Csorba tó partjáról, midőn először igézett meg formaszépséged, égbetörő merészséged, nyíltságod, azóta tudod, régi ismerősök vagyunk. Fölkeressük egymást, hol én Téged, hol Te engem éber álmaimban, midőn szárnyra kap a lélek s csapongva száll hegyre föl, völgybe le. Számtalanszor fölkerestelek téged szellem-szárnyaimon, hogy adózzam szépségednek s visszaadjam látogatásodat.

Emlékezned kell rá, midőn álmaim leg-rózsásabbjaiban imbolyogva, lengve jártál előttem, csábítóan hívogatta karjaid közé. Eljöttem ime ismét, itt vagyok testben s lélekkel. Holnap lesz az óra, én jelölöm ki, midőn kimondhatatlanul kejes küzdelem után, melyben feledve lesz mult s jövő, megejtlek, öltözz bár ismét köd pongyolába s zerszódtesd Viharboszorkányaidat. Nehéz lesz küzdelmem? Annál szebb, ragyogóbb a pályabér.

A Majláth menedékház padlásszobája

Valóságos főnyeremény ez e város lakosságára, nagy horderejét ma még nem tudják sokan mérlegelni, de hogy mekkora áldás, azt hisszük, nemsokára megmutatja a jövő.

A most nyert kincs nagysága ebből a kis összehasonlításból tűnik ki leginkább. Az alföldi városokban, Hódmezővásárhelyen az egyik kut 197 méter mély, 24 óránként 94,254 liter 19° Celsius vizet ad, a másik a híres Nagy András kutja, — ki félmillióját azért hagyta ártézi kutra, mert a bor már sok ember eszét elvette, de a víz még egyét sem, — 252.6 méter mély 1,002.600 liter 20° C vizet ad 24 óránként. A szentesi 313.8 méteres ártézi kut vize 354.240 liter 24 óránként s 23° C., a szegedi egyik kut 253 méter, 24 óránként 656.637 liter vizet ad s hőfoka 21.25° C., a másik a vasuti 217.22 méter, 24 óránként 800.000 liter s ezekkel szemben a *szekszárdi kut vize 28.75° Celsius s az eddigi próbamérések szerint legalább 1500 litert ad percenként, vagyis óránként 90.000 litert, 24 óránként 2,160.000 litert, tehát a duplájánál is többet az itt felsorolt legbövebb vizű kutaknál.*

Ime tehát itt van az áldás, csak meg tudjuk becsülni.

A jövőt illetőleg most még legfeljebb kombinálhatunk. Meg kell várni a vegyelemzést, a miniszter szakközegének véleményét, tanácsát, annyi azonban már az első szempillantásra kétségtelen, hogy az egész kut nem sokat ér, ha hozzáférhetővé nem tesszük mindenkinek, vagyis ha a *vízvezeteket* s ezzel kapcsolatosan a *csatornázást* meg nem csináljuk. Az e féle vállalatot kapva-kapnak magán emberek — társulatok, ezt a nagy jövedelmi forrást azonban a városnak nem szabad a kezéből kiereszteni, mert eldobja magát a jövő fejlődésének biztos alapját.

Becsüljük meg tehát a jó Istennek hatalmas áldását. Olcsón, potom pénzért jutottunk ugyan hozzá, de

azért ne fecséreljük el. Hallunk már magánosok részéről nevelésajánlatokat, így a fürdő vállalkozója kerek 100, mondd száz korona évi bért ajánlott fel a napi 2—3 ezer hektóliter víz fogyasztásáért. Nohát bennünket senki se tartson bolondnak. Már most tiltakozunk a közvagyonnak, hogy úgy mondjuk, illetően elpredálása ellen. Bármily fontosnak tartjuk is egy gőzfürdő létezését, fennállását, de azt is tudjuk, hogy ennek a szegény városnak minden fillérré szüksége van *s magán vállalat*, a melyet a város ingyen telekkel s mi egyesek ezekkel támogattunk, egyáltalán nem számíthat ilyen nagy, egyenesen zsebet hizlaló városi támogatásra.

Nagy körültekintés tehát minden téren. Nem zsarolás, de jogos jövődelmi forrásaink megbecsülése, kihasználása legyen a jelszó s szebb napok derülhetnek Szekszárdra.

Az ártézi kut vizének vidám esobogása legalább már is úgy tűnik fel, mint a — jövő zenéje. Itt a víz, most jöjjön a tűz s ha egy két gyár el kezd bugni, zakatolni, sok ezerszeresen meghozta a hasznot a földből váratlanul előbugyogó Isten-áldása . . .

B.

Magyarul tanítás — magyarosítás.

(Hozzászólás.)

Egy fölötté fontos és időszerű dolgot látott nemrégiben ily czímen e lap hasábjain napvilágot. Hiszem, hogy megyei kartársaim, látván a cikkiró lángoló ügybuzgóságát, örömmel és érdeklődéssel olvasták és tán munkakedvet is merítettek a nemes harczhoz. De valamint a katonaság is csak úgy fogja a csatát megnyerni, ha fegyverei kipróbált minőségűek és harcizási módjuk is ügyesebb az ellenségénél, úgy a falusi iskolamesterek is csak akkor fogják a magyarosítást az egész vonalon keresztülvinni, ha módszereik beváltak — ha eredményes. E szempontból ítélve nevezett cikket, e lap szerkesztősége nagyon helyesen jegyezte meg: nem ért egyet minden betűjével.

Szédítő párkányokon vezet utunk. Alattunk a völgyecske hótakarója csillog, szélén apró, fekete gyöngyszemek sora, nyomaink. Alább fekete pontok, emberek. Majd szempillantottunk előttünk egy „turistát”, amint vezetője pórázon rángatva ösztökélte. Nem sokáig élveztük az épületes látványt, mert egy-kettő s messze törtettünk felettük.

Istenem! mennyivel szebb, erőnk, bátorságunk tudatában s egyedül az ő vezetésük alatt törni fel saját erőnkkel a magasba. Nem férfiasabb, nem nemesebb ez?

Vezető nélkül meghódítani a büszke ormot, ezer vesztély legyűrése után . . . Egy csalárd sziklarepedésben kuszunk, melynek málló kövei kitérőzve fogásunk alatt, zugva keresték utjukat a mélybe.

A kamin egy kis hágóra vezet, honnan haragosan pislant reánk a körengeteg legmélyéből a Sárkánytó. Nem sokáig nézünk le, mert észrevétlenül nyaldos körül bennünket, kellemetlenül kíváncsiskodva, nedves tapintásával megborzongatva, nem szívesen látott ismerősünk, a köd. Imbolyogva terjeszkedik szét. Mi ez itt előttünk? Egy szirttorony? Nem, egy kőtömb csupán. A szürke vén varázsló játszik érzékeinkkel. Tán visszatérésre akarsz kényszeríteni bennünket? Félted urnódet, a csucs királynőt. Takarodj, vagy testeden át keressük az utat hozzá, fölfelé! Mintha megjédt volna, szétlebbent, de csak felettünk engedte látni a mosolygó kék ég báját s utunkat, a csucsba vágódó óriási hasadást, melyet kitölt a jeges hó, a Tátra-csucs hermelin boája. Srr! . . . Süvit át a

Lássuk mennyiben:

A cikk címe magában már kissé furesa; hisz magyar tanítás és magyarosítás csak látszólag két különböző fogalom — a gyakorlatban, műhelyünkben elválaszthatatlanok.

Igaz, hogy a magyar nyelven való tanítás egymagában vajmi kevés, de viszont a cikkiró által említett szív és lélekbéli magyarosítás sem éri el végeztéljét, hisz: „Nyelvében él a nemzet”!

Szóval tanítsunk csak magyarul, ha ránk is mondják „tűzzel-vassal”, de egy pillanatra se felejtjük el a magyarosítást sem. Különb ez a „tűzzel-vassal” kifejezés csak üres frázis, hisz az a magyar átka, hogy nem törődik a rajta élők ködök nyelvvel, hogy nem követi a német sógor példáját, ki igazán tűzzel-vassal gyurja és faragja a lengyeleket németekké.

Ez volna az a sokat említett asszimiláló képesség!

Tanítsunk csak magyarul az első pillanattól kezdve és nem, mint cikkiró kartársam gondolja, majd ha a kis gyerekek tudnak egyszer németül. *Ha a gyermek át-lépett az iskola kapuján, kis Magyarországra jusson, hol csak a magyar szó járja.*

Tán megjegyzi majd cikkiró kartársam: mindez az értelem rovására van? Helyes, de ha a magyar nyelvet csak mint nyelvet fogjuk tanítani, úgy bizony az a német gyerekek sohasem fogja megtanulni a magyar szót.

Hivatkozom a mai latin nyelv tanítására. Ugyan mely érettségit tett ifjú beszél a latin nyelvet? Egész másként volt régen, mikor még minden tantárgyat latin nyelven tanítottak, mikor az iskola területén csak latin nyelven volt megengedve beszélni, mikor még büntették azt, ki más nyelven mert beszélni — kinn rajta maradt a „signum”. Hivatkozom a híres Berlitz iskolára, melyben az idegen nyelvet tanulók az első pillanattól a megtanulandó nyelvet hallják anélkül, hogy értenék.

Eszembe jut egy volt tanárom mondanása: „Ősem csapjon be Jókai regényeiből egy fejezetet és úgy beszél magyarul, mint az alföldi betyár”. Bizony az értelem rovására ment ez a becsapás kezdetben, de a tudásvágy, mely minden gyermekben a lehető legnagyobb fokban van meg, esakhamar élő kincsévé tette a holt anyagot, számos ismeretet, hatalmas szókincset szerezvén. Kell tehát, hogy magyarul kezdjük a tanítást már az első tanórán, mert csak úgy fog az a magyar szó tanulóinknak igazán élő

levegőn csákányom, s kész az első lépés, majd a második és a többi. Nem kényelmesek fokai, de éppen elegendők egy élet fenntartására, mert a jégzilánkok sietve sikának a mélységbe, mutatva az utat, ha . . . Nem, a mi utunk fölfelé visz! Pár lépés, pár fogás s fennállunk a csucson, esőkolgatva a naptól, körülöngve, körülényelve a néma, selymes szellőtől, lelkebben elnémulva, áhitatosan, mint egy kinyilatkoztatás előtt.

A ragyogó aetheren át szebben, mosolygóbban, tisztábban, aranyosabban küldi nyilacskaikat, búvájosabban sző körénk sugármezt a nap s mint távoli halk édes melódiát, véljük hallani a mélybe zuhanó patak zaját. Mit akar az ember ide föl, ide a világosság honába, a föld fölötti világ megkapóan vad szépségeihez. Ide csak egyesek vágyának föl, egyéniségek, kiknek mély a lelkük, mint a tengerszem titka; mély a szívök, mint a hegyek magassága s kik itt álmodják át legszebb álmaikat egyedül, vagy barátai szív dobogása mellett, mert nekik hiúságok vására az emberek világa, a sötét völgy nagyon szűk s zajos ehhez, s így az anyatermészet, a végtelenség keblére vágyanak ide föl harmóniában a mindenséggel.

Szél rebtent s megrázkódtam s ismét köd, szürke köd mindenütt.

Indulunk lefelé! Nehéz a válasz. Fáj, hogy nem vihetem magammal az itt fenn honoló békességet oda le. De az emlék megmarad birtokomban, az emlékezés arra az időre, midőn saját erőmből küzdve, lelkesedve,

fogadott be mindhármunkat. Barátaim ütemes lélekzetvétele, zseborám ketegése, a Jeges patak halk moraja, a részben kitisztult égen a csillagok fátyolos fénye, ábrándozásra kényszerítenek. Mily szép idefenn! Semmi vásári láрма. Minden oly nyugodt, maga a harmónia, maga a béke van közöttünk, béke fölöttünk, a hegyes csúcsokon s nálunk a völgy ölén. Csak távol odalenn, nagy Eg, csillagaid száma vetekedik a fájdalom sokaságával. Ott milliók macakodnak, tépik egymást a koncert, ott most az éj óráiban megtépve hánykolódnak vaczkukon, hogy ha üt az óra, ismét iga alá hajtva fejüket robotoljanak. Miért? . . .

Álomnélküli mély alvás szakította végét gondolataimnak, míg az ébresztő kiméletlen hangja nem rázott föl bennünket, sürgetve az indulást. Hallgatagon léptünk ki a már-már menekülő éjbe; a nap sugaraival végig esőkolta már az ormokat, felszíva róluk a könnyű ködöt, előre küldve futárját, a hajnali szellőt a völgybe is, hogy hirdesse az ébredést, a föltámadást s nógasson bennünket, homályban járókat, előre, följebb, a fénybe, a napvilágba. Az enyhe szellő bujóska játszva dudolt valami ósrégi szép nótát, melyhez kísért a harmatesepp gyémántjától csillogó Primulák, Enziánok harangja esilingelt.

Igy ballagtunk mi gyermeki kedélyvel a körülvevő napfényben, hallgatva az örök természet nagy szívének verését.

Becézve nézek karsu csákányomra, kötelemre, mindig hű kíséremre. Ihlettel ragdom meg az első sziklacsücsöt. Tart. Hajrá! Csak följebb!

nyelvűvé lenni; de kell nyelvérzéki szempontból is!

Avagy cikkiró kartársam nem vette volna még észre, mily nehezen tesz a németajku különbséget b—p, t—d, z—sz stb. között; nem vette volna még észre a temérdek helytelen kifejezést stb.? Akkor adjuk majd be az orvosságot, mikor már haldoklik a beteg?

Bizony-bizony ott leszünk 100 év múlva is a magyarosítással, hol ma, ha azt a „majd“ módszert el nem vetjük.

Kár volt az ottani öreg mester magyarosítási módszerét meg nem hallgatni! A cseregyermeknek ő szerzett helyet, de úgy hogy a gazdagabb szülők gyermekeit szegény házakhoz adta, hol bizony nem volt svártli. Meglett e csellósának hatása: kérték, tanítson csak magyarul az iskolában, hogy ne kelljen már gyermekeiket magyar szóra küldeni.

No lám, nem kellett várni, hogy „majd“ kéri a magyar tanítást! Egy kis ügyesség a tanító részéről és meglesz.

Lássuk még a szülők, a felnőttek nevelését e téren!

Két eszközt ajánl erre nézve cikkiró kartársam: a népkönyvtárt és a szabad tanítást; de a végén elveti őket azzal az indoklással, hogy csak ártanak az ügynek és hogy ellenük ugyanis állást foglalna a sváb.

Hosszabb ideig voltam németek között és épp cikkiró kartársam szomszédságában, de ezt nem volt alkalmam tapasztalni. Ellenkezőleg, a mi németünk nagyon tudálékos és minden alkalmat felhasznál, hogy tudományát mutogassa, de arra is, hogy tudományvágját kielégítse. Tapintatossággal, óvatossággal e tulajdonságoknál fogva a tanítónak nem lesz nehéz németjeinket magyarokká nevelni; persze az ifjú lév megboszulja magát. (Volt alkalmam tapasztalni.)

A népkönyvtár-szabadtanítást, összefoglalhatjuk így: *olvasókönyvtárt minden községnek!*

Sajnos azt kell tapasztalni, hogy sok-sok tanító szívesebben megy el bárhová, csak olvasókönyvbe ne kelljen mennie. Pedig itt volna a szív és lélekbeli magyarosításnak paragon heverő mezeje. A tanító lenne bizonyára elnöke a körnek és valószínű, hogy nem jártnák a „Temesvári Volksfreundot“ és nem szereznének be pangerman könyveket.

Volna alkalma tanítani a felnőtteket is, velük megértetni, hogy mindent csak e hazának köszönhet ez a „bucsujáró népség“, mint Bismark nevezte el derék németjeinket,

győzve, igazán embernek éreztem magamat. Ez az emlék eszembe fogja juttatni mindig, ha a köznap tusájában elfáradva, megtépázva, tán letörve, kétségbeesve tekintek ir után, eszembe fogja juttatni, hogy odafönn, ott távra áll előttem egy világ, hol megszabadulva minden földi máztól, salaktól, ujjongó keblemben féktelen szabadság érzetében ifjú lesz a szív, a lélek. S akkor jövök közéték vérsző lábakkal, Ti legjobb barátim, Ti hegyek.

S ha jön a sors, a vég, úgy a világ-bolygó nagy koncertmestere bömbölve, zokogva kapjon sziklahárfáitok tépett hurjai közé, lavinadörgés zengje halotti dalomat, hulló közép zugó moraja. A köztetek domboruló kis sirra jól örködjetek, Ti nagy hegyek, ne feledjétek el megöntözni egy pár könyecseppel, hogy el ne hervadjon rajta a havasi rózsza és a szende gyopár.

S úgy is lón, mint megírta. Meghalt a hegyek között. Augusztus 9-én már ott feküdt a poprádi tó felett egy gyepes dombon, letakarva havasi virágaival, melyeket oly kimondhatatlanul szeretett.

Álmodj, álmodj nyugodtan hegyeidről, a napsugaras csucsokról, kedves virágaidról, a havasi rózsza és gyopárról; imádkozzál értem odafönn s ha a sors úgy rendel, én is követlek Téged — a viszontlátásra!

mikor értésére adták, hogy Deutschland-hoz gravitálnak. Ha történelmi tényekre hivatkozunk és érvelünk, lehetetlen, hogy át ne érezzék a költő szavait: „Itt élnek, halnod kell!“

És mindez, minden kényszerítés nélkül, a mi felette fontos. Cikkiró kartársam is irtózik a „muszáj“-tól és mégis furkós bottal akarná a fiatalságot 20 éves korukig iskolába hajtani. Kár volna; így tényleg ellen-szenves lenne magyarosításunk.

Egy kis ügyesség és tán, a nevezett öreg mester példájára, kis ravaszság és megnyertük a harczt!

Megvizsgáltam hát kedves kartársam a mai állapotot és ime nyilatkoztam is. Tán nem vittem előbbre az ügyet, de gondolom, tisztázásához hozzájárultam.

Knábel Vilmos
ev. tanító.

A gyermeknap.

A törvényhozásnak 1901. évi gyermekvédelmi nagy alkotása a társadalom figyelmét reaterelte az elhagyott gyermekek — sajnos — kétségbeesztően nagy tömegére.

Ne higgye senki, hogy ez a kifejezés tuloz. Mert ott, ahol az állam által fenntartott gyermekmenhelyekben elhelyezett nagyszámú gyermek, (1907 július hóban 33180) és egyéb hasonló intézmények által felkaroltak mellett a gyermekvédő liga menhelyeire is 5118 gyermek jut eltartásra és nevelésre, ott az elhagyott, erkölesi romlásnak kitétt és züllesnek indult gyermekek tömege valóban kétségbeesztően nagy!

De, ha nagy is a nyomor, ha sok is a szenvedés, a társadalom könyörülete, jó szívsége és áldozatkészsége is tiszteletreméltóan nagy és hálára érdemes.

Jól eső lelki örömmel jegyezzük fel, hogy a két év előtt néhány kitünő és lelkes ember munkássága révén megalakult országos gyermekvédő liga megtalálta az utat a közönség szívéhez, amit a gyermeknapnak a múlt évi eredményhez viszonyítva fokozott sikere igazol, de amely sikerre a liga magaslatos hivatásának példátlan buzgalommal és megérdemelt sikerrel való betöltésével reá is szolgál.

Az ünnepélyek lefolyásáról és eredményéről a következő tudósításokat kaptuk.

Szekszárdon.

A vármegye székhelye, mint amely nagyobb intelligenciájával a társadalom összműködésétől függő ünnepélyek eredményére nézve a legnagyobb sikerrel kecsegtet, a folyó évben is szép, sőt fokozott sikerrel ünnepelte meg április 4-én *Apponyi Géza* gróf védnöksége alatt a gyermeknapot.

A kaszinó-bazár és a pénzügyi palota orna között kifeszített sodronykötélen lengő zászló és az üzletek ajtóiban és kirakataiban kifüggesztett plakátok már napokkal előbb hirdették a szeretet ünnep napját.

Az ünnepély színhelyén már reggel megkezdődött a munka. Az ünnepély fáradhatatlan és leleményes rendezője, *Rácz József* rendőralkapitány a sátrakat és az árusítandó tárgyak elhelyezésére szolgáló asztalokat állította fel. A heti piacra való tekintettel már délelőtt felállították a gyűjtő urnákat, melyek mellett a főgimnázium felsőbb osztályainak 36 kék karszalagos tanulója állt őrt az ünnepély egész tartama alatt.

Az égbolt egész nap borus, de az esőre álló időjárás nem ijesztette el hölgyeinket a jótékonyág gyakorlásától. Délután 3 órára megteltek e sátrak szebbnél-szebb élő virággal, izletes süteményekkel, finom cukorkákkal, jófajta zamatos borral, habzó pezsgóval, szivarral, cigarettával és apró csecsebecsekkel. A középső sátorban voltak kiállítva a kisorsolándó, valóban szép és értékes nyeménnyárgyak, a sátrakban pedig elfoglalták helyeiket az ott felhalmozott dolgok árusítására felkért hölgyek és pedig a Garay tér felőli sátorban (cukrázda): dr. Káldi Gyuláné, dr. Pesthy Pálné, Kamarás Józsa, Kayos Erzsike, Klieber Gizi, Orosz Flóra és Szabó Juliska, a középső sátorban (virágok): Nits

Istvánné, Ágoston Bözsike, Bodnár Mariska, Gyergyay Margit, Györfő Erzsike, Reichl Elza, Rill Mariska, Szondy Erzsike, Triebler Ilma és Wigand Janka; a sétatér felőli sátorban (italok, trafik): Bajó Jánosné, dr. Kramolin Gyuláné, Mattióni Jánosné és Kramolin Mili.

Ekkorra már a korzó is megtelt közönséggel, s mikor a gyermeknap védnöke, *Apponyi Géza* gróf, főispán, *Simontsits* Elemér alispánnal megjelent az ünnepély színhelyén, a főgimnáziumi ifjuság kürtösnének éles szignáljára megkezdődött a vásár, az a szelid fosztogatás, aminek a férfi ember olyan szívesen teszi ki magát.

Bájos hölgyek serege kínálja szeretetreméltó rábeszéléssel és a lelkesedéstől ragyogó szemekkel a vásárra került portékát. Az egyik sajátkezü produktumnak hirdeti a cukrászdák izletes készítményét, a másik minden influenzás köhögést pillanat alatt megszüntető cukorkát árul, a harmadik olyan szivart kínál, amelyet csak Havannában készítenek korlátolt számban a föld kiválasztottai számára, odább örök fiatalságot adó pezsgőt stb., amiből minden ember fiának enni, inni, szivni a saját jóvoltáért nem csak kell, de muszáj.

Mattioni Jánosné és Szabó Mariska annyi dicséret kíséretében kínálgat színházi jegyeket, hogy műélvezetre vágyó embernek egy hely nem is elég, két széklet foglal le, hogy egy bizonyosan jusson.

És bár a fejünk felett uszó felhők, meg a közbe közbe szitáló eső meg-megriasztja a közönséget, derűs, vidám hangulatban folyik a vásár s gyűl halomra a szeretet adománya. A vidám hangulat fenntartásához hozzájárult, hogy a kínálás nem ment az oktrojálás határáig, csak az vett, aki akart és így aztán mindenki szívesen vett.

Délután 6 órakor tartották meg a sorolást, a szerencsés nyerők azonnal át is vették nyereményeiket. De csak egy albumra, vaj, ténta és egy gyűjtőtartóra jelentkezett nyerő. A többi tárgy visszamaradt a liga javára, ezeket 8-án árverezte el *Rácz József*, az ünnepély rendezője.

Az ünnepség 7 órakor ért véget, a mikor az urnákat *Simontsits* Elemér, dr. *Kramolin* Gyula, *Rácz József* és *Dömötör* Miklós rendezőbizottsági tagok lezárták.

Főispánunk mindvégig kitartott a szép ünnepségen. Barátságos beszélgetésbe eredt az elárusító hölgyekkel, leánykakkal s általában minden ismerősehez volt egy-egy nyájas szava. Ez alatt természetesen örökösen tárczájában kellett az egyik kezét tartania, mert a főostromot ő ellene intézték az éllelmes elárusítók.

Este fél 9 órakor a Szekszárd Szálló nagytermében áldoztak az emberszeretnek a ref. olvasóköri derék műkedvelői, *Göde* Lajos ref. s. lelkész rendezése mellett egybevágón, köztetszést aratva előadván a Sárga Csikó című népszínművet. A darabban előforduló énekszámokat *Krammer* Zsófia úrhölgy kísérte, az ő ismert kitünő játékával, zongorán.

Vasárnap este fél 8 órakor a polgári iskola lelkes tanulóifjusága adta elő *Szabó* Géza hittanár rendezése mellett a gyermeknap javára, a korábbi előadásokon is kitünően sikerült „Az Ur és jobbágy“ című hazafias darabot. Mindkét előadásban résztvett *Apponyi* Géza gróf, főispán is és nagyszámú közönség, mely a szereplők szép játékát és nemes ténykedését szünni nem akaró tapssal jutalmazta.

A gyermeknap anyagi eredménye a következő: a Garay-tér felőli sátor urnájában befolyt 104 korona 50 fillér, a középső sátor urnájába (ebben van a tombola jövedelme is) 374 korona, a sétatér felőli sátor urnájában 153 korona 19 fillér, a ref. olvasóköri előadásából: 70 korona, a polgári iskola ifjuságának előadásából 154 korona 40 fillér, a ref. templomban kitett perselyben befolyt 3 korona 01 fillér; egyesek adománya: Tolnamegyei Takarékszövetkezet 25, Jám-bor Lajos 11 64, Fink Kálmán és családja 10, dr. Gyenes József 6, Tomcsányi Lajos és V. V. 5, dr. Szalay László 4 80, Párag Márta 3, dr. Steiner Lajos 2. — Összesen 72

korona 44 fillér; a kereskedők adománya: Salamon Armin 5, ifj. Glantz Miksa 2, Molnár Mór 4, Schultz Gusztáv 2, Fischhof Mór 1, Schwach Amália 2, Pirnitzer-czég 5, Schlesinger Ignác 2, Kőrösi József 1, Kron Salamon 2, Zahratka János 1, Róth Ferencz 1, Seiner Lipót 3, Fritz L. Gyula 2, Barakoviczné 1, Szászi Rozi 1, Mózes József 2, Gauzer Ádám 4, Horácskó Sándor 1, Fekete Hugó 4, Müller testvérek 5, Krammer Zsófi 1, Vidák Erzsébet 1, Král János 1, Kovács Mihály 1, Kohn Mór 3, Kaszás Sándor 2, Singer gépgyár 2, Miklós Aladár 4, Róth Sándorné 1, Szeghy Sándor 2, Burka Ferencz 70 fillér, Béki József 5, Almássyné 2, Léner Károly 1, Nagytőzsde 5, Mayer János 10. — Összesen: 87 korona 70 fillér.

Megmaradt és elárverezett tombola tárgyak áraban 1790 korona. Az összes bevétel 1037 korona 14 fillér, a kiadás 337 korona 06 fillér, marad tisztán 700 korona 08 fillér, mely összeg a múlt évi 509 korona 35 fillért 190 korona 73 fillérrel haladja meg. A tisztán maradt összeget Rácz József rendező az országos gyermekvédő liga elnökségének már be is küldötte.

Hálás köszönetét fejezi ki ez uton Apponyi Géza gróf, védnök és az elnökség azon közreműködő hölgyeknek és uraknak, akik a jövedelmet szaporították, illetve a szükséges dolgokat a gyermeknap alkalmával ingyen bocsátották a rendezőség rendelkezésére: Pirnitzer-czég, Petritts József, Báter nyomda, Csötönyi Bálint s neje, Jámbor Lajos, Főtőzsde, Szabó Dezső asztalos, Frának Jánosné, Vatzek László, Steig Flórián, Scheleznik Károly és Gyöző, Siemens & Halske czég, Henczel Péter és társa, Béki József, Almássy Károlyné, Molnár Mór, Fekete Hugó, Tüskei kertész és Varga kertész, Fusz Ferencz, Miklós Aladár, továbbá: Triebler Ilma és Krammer Zsófia úrhölgyek, Főgimnázium ifjúsága, Polgáriiskola ifjúsága, Református Olvasókör tagjai, Szabó Géza hittanárnak, Göde Lajos ref. segédlelkésznek és a műkedvelő kis leányoknak.

Apponyi Géza gróf, a gyermeknap védnöke a helyi bizottság elnökének, dr. Szentkirályi Mihály polgármesternek, Rácz József rendezőnek és a gyermeknapon közreműködő hölgyeknek és uraknak személyesen fejezte ki köszönetét, Szabó Géza hittanár és Göde Lajos ref. segédlelkésznek pedig megleghangu levélben köszönte meg a műkedvelői előadás tartását és az ezek által nyújtott szép anyagi támogatást.

Mielőtt a tudósítást befejeznék, elismeréssel kell megemlékezni Rácz József rendőralkapitányról, aki fáradságot nem ismerő buzgalommal rendezte a gyermeknapot s akinek kétségtelenül nagy része van az elért sikerben, melyért ő és a közreműködő hölgyek és urak a társadalom halájára tették magukat érdemessé.

Kölesden.

Kölesden ünnepély helyett gyűjtést rendeztek a gyermekvédő liga javára, ami praktikus módszer jövedelem szaporítására, mert itt hines kiadás és a közönség adománya mind tiszta jövedelem. Hesz Lajos főjegyző gyűjtőívén 10 korona 30, Tanító Imre ref. tanító gyűjtőívén 13 korona 53 fillér folyt be.

Bátaszéken.

A gyermekvédő liga érdekében országosan megindított mozgalom Bátaszéken is megteremtette gyümölcsét, a menyiben az április hó 2—3-án megtartott gyermeknapon a következő összeg gyűlt be: egyesektől 33 kor. 10 fill., kereskedőktől 37—, iskolától 10-72, összesen: 5 kor. 82 fillér.

Dunaföldvárott.

Az Orsz. Gyermekvédő Liga javára Dunaföldvárott rendezett két gyermeknap fényesen sikerült. Eltekintve a szép anyagi jövedelemtől a gyermeknapok messzekiható erkölcsi eredménnyel is jártak, mert felkeltették a közönségben az érdeklődést a szeretettel s gyermekvédelem nemes ügye iránt. A gyermeknapokat ünnepi előadással kötötte össze az ügyes rendezőség. Az előadás, mely a szorongásig megtelt Egyenlőségi kör nagy-

termében folyt le, a következő műsorból állott: 1. Prológ, szavalta Csányi Gizella k. a.; 2. Magyar dalok, énekelték a polgári leányiskola növendékei; 3. A négy évszak allegóriája, előadták Keller Margit k. a. 3—5 éves ovodai növendékei; 4. Szavaltat, előadta Szestey Béla IV. o. t.; 5. A falusi élet, előadta Pap Gizella k. a. 3—5 éves ovodai növendékei és végül 6. A hajnal ébredése, énekelték a polgári leányiskola növendékei. A közönség meleg szeretettel ünnepelte a magas színvonalon álló előadás szereplőit, de kijutott az ovációból Nierit Bélának, Vastagh Ferencznek s dr. Lévy Dezsőnek is, kik a rendezés nagy munkáját végezték önzetlen buzgalommal. A liga javára körülbelül 300 korona jut.

*

Dombóváron a folyó hó 2-ik és 3-án megtartott gyermeknap eredménye 100 korona, mit a gyermekvédő ligának el is küldöttek.

*

A Tolnanémedin április hó 2-án megtartott gyermeknap bevétel 7 korona volt, a mely elküldetett a gyermekvédő ligának.

VÁRMEGYE.

A közigazgatási bizottság ülése.

Tolnavármegye közigazgatási bizottsága április havi ülését e hó 8-án tartotta gróf Apponyi Géza főispán elnöklésével. Az ülésen jelen voltak: Simontsits Elemér alispán, Forster Zoltán főjegyző, Kurz Vilmos árvaszéki elnök, Fink Kálmán pénzügyigazgató, dr. Hangel Ignác t. főorvos, Tihanyi Domokos kir. tanfelügyelő, Alacs Zoltán kir. főmérnök, Török Béla h. t. ügyész, Jeszenszky Andor, Örfly Lajos, Wéber János, Bernrieder János, Bernrieder József, Kovács S. Endre, Perczel Dezső és Sass László közgazd. előadó.

Simontsits Elemér alispán jelentése szerint márczius hónapban az alispáni iktatóba 1411 ügydarab érkezett. A közbiztonság zavartalan volt. Fegyelmi eljárás egy esetben alkalmaztatott, rendbirságolás kisebb mérvű mulasztások miatt 11 esetben rendeltetett el.

Dr. Hangel Ignác főorvos jelentése szerint a közegészségügyi állapot eléggé kedvező volt, az előző hónapitól a hevenyfertőző betegségek kevesbedése által s az influenza-bajok jelentékeny csökkenése által különböző. Leggyakoribbak voltak a légzőszervek hurutos és lobos bántalmái, ritkábban a súlyosabb lefolyású tüdőlob.

A védhimlőtés a múlt hóban szünetelt, az oitókörök beosztása azonban megtörtént.

A piacvizsgálat és élelmiszerek vizsgálata az elmúlt hónapban is megejtetett.

A szekszárdi Ferencz közoktatóban márczius hónapban 588 beteg ápoltatott.

Sass László közgazdasági előadó jelentése szerint az elmúlt hónapban a gyakori esős, havas, hideg idő a mezőgazdaságban a tavaszi vetőmunkálatok végzését gátolta; sőt az amugy is gyenge s az őszi szárazság következtében részben a hó alatt kelt őszi vetések fejlődésére gátlólag hatott. Daczára ezen kellemetlen időjárásnak, a tavaszi gabona és takarmányneműk vetése csekély kivétellel befejeztetett; a burgonya és répa vetése folyik. A szőlőben a nyitási és metszési munkálatok nagyrészt befejeztettek.

Az állattenyésztőink által márczius hó elején Budapesten tartott országos tenyészállat kiállításra felvitt állatok legelső díjakat hozták haza.

A munkásviszonyok kielégítőek, az összetorlódott tavaszi munka sem okozott munkahiányt; a gazdaságok már mind el vannak látva aratókkal.

Alacs Zoltán kir. főmérnök jelentése szerint az állami és kiépített th. közutak állapota márczius hónapban — tekintetbe véve a kedvezőtlen, folytonosan nedves időjárást — átlag véve kielégítő volt. A földes utak állapota azonban rossz volt.

Az építkezési munkálatok mindenütt szüneteltek. Az állami közuton a múlt évi

kavicsszállítás felülvizsgálatott. A beruházási utépitkezési munkálatok április hó első napjaiban husvét után fognak mindenütt újból megkezdetni.

Fink Kálmán kir. tanácsos, pénzügyigazgató jelentése szerint márczius hónapban befolyt egyenes adókban 60623 korona, hadmentességi díjban 1738 korona.

A tárgyalás alá került ügyek közül közigazgatásiak: Teppert József czikói plébános és Wetzl Konrad kalaznói lakos felebbezését elutasították. A Csere András illetősége ügyében beadott felebbezést, mint elkésettét visszautasították. — Örfly Lajos indítványa, hogy a szekszárdi vásártér legeltetési tilalom alól való felmentése tárgyában a földművelésügyi miniszterhez felirat intéztessek, elfogadtatott. — Pénzügyiek: ifj. Anaigl Ferencz tolnai lakos felebbezésének helyt adtak, ellenben Weil Péter gyönki és Kohn Jakab bonyhádi lakosok felebbezését elutasították.

Tihanyi Domokos kir. tanfelügyelő jelentését a tanügyi rovatban közöljük.

A központi választmány ülése. Tolnavármegye központi választmánya f. é. április hó 15-én délelőtt ülést tart.

KÖZSÉGI ÜGYEK.

A jegyzői nyugdíjválasztmány ülése.

A vármegyei községi és köjegyzők nyugdíjalapjára felügyelő választmány f. hó 6-án választmányi ülést tartott Forster Zoltán vm. főjegyző elnöklésével. Az ülésen a következő ügyeket intézték el: Abrahám Lajos dombóvári jegyzőt 1908 május 1-től 3300 kor., Grünwald Gyula belecskai jegyzőt 1908 május 1-től 900 koronával nyugdíjazták, — özv. Sági Jánosnének 412 kor. nyugdíjat és 206 kor. temetési járulékot, — özv. Tóth Andornének 337 kor. 50 fill. nyugdíjat és 337 kor. 50 fill. neveltetési pótlékot utalványoztak. — Pesthy József uzborszádi jegyzőnek kamatszámítás elleni panaszát, — Zielinszky Ferencznek Névery Gizella részére kegydíj megállapítása iránti kérelmét, — Kálmán Endre kölesdi jegyzőnek fizetés halasztás iránti kérelmét elutasították. Varga Kálmán kegydíj további utalványozás iránti kérelmét elfogadták. — Ezen kívül több segédjegyző megválasztását tudomásul vették és a nyugdíj részesek közt felvették s több jegyzőnek fizetés emelkedés és utófizetés igazolás czimén nyugdíjalapul beszámítható fizetéseiket megállapították.

Az ártézi kut vizének felhasználása.

A város vízzel való ellátása régi szükség, úgy egészségi, mint ipari tekintetből. Reménytelenül néztünk a jövő elé, semmi kilátásunk nem volt a víz előteremtésére, míg végre a képviselőtestület pénztintézetünk segítségével ártézi kut furására szánta magát és megbizta T. Majzik Imre vállalkozót egy próba-kut furására.

Az előmunkálatok márczius 3-án kezdődtek, míg a tényleges furás 11-én. Ezen időtől kezdve a munka éjjel-nappal szakadatlanul folyt. Az öblítő víz a föld különböző rétegeit tárta elénk. A felső sárga löszszerű talaj 7 m. vastag. 7 métertől 38 m.-ig a sárga agyagos homokot durva szemcséjű homokrétég követte, melyet nemsokára szürkés homok váltott fel, amit a következő 111 méterig tartó szürkés agyagrétég követett. A mély agyagrétég megszüntével víz volt remélhető, ami a 111-től 113 méterig tartó kékesszürke finom homokrétégtől fel is bugygyant. Azonban mily csekély mértékben! 53 liter percenként. De ez a víz reménytel kecsgetett. 113 métertől 142-ig ismét agyag került felszínre, melybe 2 méter vastag 3—3 mm. nagyságú kavics volt beágyazva víz nélkül. 144 métertől 212-ig kék agyag. 212 méternél kezdődött az agyaggal kevert kavics, amely 215 méternél nagyszemű kavics és konglomeratban végződött.

Ezt a mélységet április 5-én reggel érték el. A fogva tartott víz tüneményszerűen tört fel, a munkások szinte megrettennek tőle.

A furószárat még aznap kiszedték és a hivatalos mérés a furást 215,35 mélynek találta.

A furt lyukban kétféle anyacsó van. A külső 140 mm. átmérőjű és 133 méter, a belső 108 mm. átmérőjű és 213,38 méter mély. A két cső teleszkopikuson van egymásba tolvastva a külsőt fel is lehetne szedni, azonban a kut háborítása kissé veszélyes s azért czélszerűbb lent hagyni.

A víz emelkedése oly nagy, hogy a 108 mm.-es csövön 10 méter magasságban is képes 4—5 hektoliter vizet adni.

A hivatalos vizmérés f. hó 9-én d. e. 11 óra 15 perczkor volt a polgármester, a városi mérnök, Tóth Henrik főmérnök és a vállalkozó jelenlétében. Az eredményről jegyzőkönyvet vettek fel, amely szerint a kut vízbősége percenként 1466 liter, 24 óránként 2,111.040 liter. A víz hőmérséklete 23° Reaumur, vagyis 28,75° Celsius.

Ugyanekkor egy három literes üveg lett megtöltve és vegyelemezés végett Pestre küldve. A kut eddig 8190 koronába került.

A víz mikénti felhasználását illetőleg, mint teljesen kész dologról még nem lehet szó. Azonban gondolkozni és tervezni szabad, sőt kötelesség.

Tekintsük először is Szekszárd gazdasági viszonyait. Tudja mindenki, hogy közvagyonunk oly csekély, hogy meg kell mindent ragadnunk a mi a város jövedelmét szaporítja. Azért ne vegye senki rossz néven, ha mi ezen kutat jövedelmező közvagyonnak tekintjük, s a mennyire csak lehet hasznosítjuk. A hasznosítás lehet közegészségügyi és ipari. Az egészségügyi igények kielégítésére szükséges a vízvezeték és az ezzel kapcsolatos csatornázás. Kérdés azonban kifizeti-e magát és van-e elegendő vizünk és hová kell vízvezeték. A finansziális ügyeket illetőleg csak tervezés és közelebbi számítás után lehet konkrét feleletet adni.

Vízvezeték kell a Béla-tér, Séd-utca, Széchenyi utcában az Albanits háztól a kórházig, a Vármegye-utcában, a Bezerédj-utcában és a sétatér körüli házakba. Bőven számítva 5000 léleknek. Gyakorlat szerint kell fejéknél 150 liter, de ekkor már az utca öntözés is befoglaltatik. 24 óránként 75000 liter.

A vízdíj a házbérvédelem 4—5 százaléka lenne és minden csap után még néhány korona.

Ipari czélra a villamtelepnek naponként 5000 liter, hektónként 2 fillér. Az évenként 365 koronát tesz ki.

A gőzfürdőnek naponként közepes számításal télen és nyáron 10000 liter, hektónként 2 fillérért 700 korona. Megjegyezzük, hogy pontos számítás többet kell, hogy eredményezzen és ezen összeg csak feltételes lehet.*

Még így is kell, hogy a fürdőjegyek ára leszállítsassék és a fürdő modernül átalakítsassék. Ha máskülönb nem megy, építsen a város egy ártézi fürdőt vagy ezt váltssa meg.

Gőzmalomnak szintén körülbelül 5000 liter, 365 korona értékben.

Selyemgyárnak 25000 kektó, évenként 500 korona értékben.

A vasutnak körülbelül szintén 500 korona értékben.

A vizek fölős részének felhasználására pedig építsen a város egy népfürdőt, a melyben gyermekek 6 fillérért és felnőttek 10 fillérért fürdhetnek.

Ezenkívül pedig egy állandó folyású ruha öblítő medenczét, hol egy puttony vagy egy kosár ruhát 4 fillérért lehetne öblíteni.

Végeredményben a városnak ipari vízből lenne szükén számítva 2—3000 korona jövedelme.

Mi legyen azonban a város többi részével! A felső városrésznek van egészséges vize. Csak még az Újvárosról és a bátaszéki

* Ugy van, mert csak maga a nyári uszoda 300 köbméter, amelynek megtöltésére 3000 hektoliter víz kell. Ha tehát tisztaságot akarunk, egész nap eresztetni kell bele a vizet. A szerk.

utczáról kell gondoskodni. A legolcsóbb megoldás az volna, hogy külön-külön furnánk nekik egy ártézi kutat, annál is inkább, mert a vállalkozó percenként 10 hektoliter víz garantálása mellett, ha a nivó nem sokkal magasabb, hajlandó 7—7000 koronáért egy kutat furni.

HIREK.

— **Személyi hír.** Apponyi Géza gróf főispánunk, a mult szombattól kezdve szerdán délutánig városunkban időzött. Szombaton és vasárnap részt vett a Gyermekvédelem Liga ünnepségén, ezután pár napon át látogatásokat tett egyes családoknál, szerdán pedig elnökölt a közigazgatási bizottság ülésén. Délután Hőgyészre, onnan Bécsbe utazott.

— **Látogatás a selyemgyárban.** Bezerédj Pál selyemtenyésztési miniszteri meghatalmazott Budapestre utazott, a hol személyesen üdvözölte Darányi Ignác földmivelésügyi minisztert, a részére most rendezett országos óváczió alkalmából. Hazajövetelekor tegnap Hidjára érkezett vele Hieronymi Károly v. b. t. t. volt miniszter és Perczel Dezső v. b. t. t. is. Értesülésünk szerint ma mindhárman Szekszárdra jönnek, hogy Hieronymi megtekintse a selyemgyár telepet, hol ez alkalommal ünnepélyesen fogadják s vetített képekkel is bemutatják a selyemtenyésztést. Délben 12 órakor a muzeumban Simontsits Elemér alispán, helyettes muzeumi igazgató várja az illusztris vendégeket, a honnan Tolnára rándulnak át, az ottani selyemfonda megtekintésére. Innen Hidjára mennek, ahol Bezerédj Pálnak lesznek a vendégei.

— **Április 11.** Az 1848-iki törvények szentesítésének évfordulóját a közhivatalok és iskolák Szekszárdon is megünnepelték. A belvárosi r. kath. templomban ünnepi mise volt, melyet dr. Fent Ferencz belv. plébános mondott nagy segédlettel s melyen a vármegye tisztikara Simontsits Elemér alispán vezetésével, a kir. törvényszék és járásbírószág Hazslinszky Géza törvényszéki elnök vezetésével, a kir. pénzügyigazgatóság Fink Kálmán kir. tanácsos, p. ü. igazgató vezetésével, a kir. állampénzügyi hivatal Alacs Zoltán kir. főmérnök vezetésével, a kir. postahivatal Acs Vendel felügyelő vezetésével, csendőrség László Sándor százados vezetésével, Szekszárd r. t. városi tisztai kara dr. Szentkirályi Mihály polgármester vezetésével, továbbá a főgimnázium és polgári iskolák, valamint az elemi iskolák növendékei, tanárai és tanítóik vezetése mellett jelentek meg.

— **A nagyhét.** A kereszténység a jövő héten ünnepeli a megváltás isteni művének befejezését. A belvárosi r. k. templomban a szertartások sorrendje a következő: Virágvasárnapján d. e. 10 órakor van a pálmaszentesítés, melyet dr. Fent Ferencz szentszéki ülnök, plébános végez segédlettel. Nagycsütörtökön reggel 8 órakor van a szent mise. Nagypénteken az ünnepi szertartás reggel 9 órakor kezdődik. A szertartást dr. Fent Ferencz plébános végzi. Utána Wölfler Ferencz s. lelkész tart szentbeszédet. Délután 3 órakor Jeremiás siralmai; ezek végeztével Kapossy Iván s. lelkész vezet körmenetet a Remete kápolnánál levő kálvária-stációkhoz és ott szt. beszédet mond. Rossz időjárás esetén a szt. beszédet a templomban tartja. Este 6 órakor szentség betétel. Nagyszombaton reggel 6 órakor szentség kitétel a szent-sírban; 7 órakor tűz, husvéti gyertya és keresztvíz szentesítés; utána szentmise. A feltámadási körmenetet este fél 7 órakor tartják.

— **Az Egyesült szekszárd-tolnamegyei nőegylet új elnöke.** Özv. Sass Istvánné, a szekszárdi nőegylet hosszú éveken át volt, érdemes elnöke ismételt kérésre sem vállalja el tovább az egylet elnökségét. Hölgyeink az elnöki tiszt betöltésénél közmegállapodással gróf Apponyi Gézáné, született Széchenyi Paula grófnő, csillagkeresztes hölgyre gondoltak, s Agoston Istvánné alelnök már tudakozódott is Apponyi Géza gróf főispánunknál, hogy a grófné öméltsága hajlandó lenne-e a szekszárdi társadalom eme osztálan

óhajtásának eleget tenni. Főispánunk, tekintettel a grófné öméltsága gyengélkedésére, csak feltételesan tett ígéretet, hisszük azonban, hogy a nemes grófné öméltsága betegeskedése nem oly súlyos természetű, hogy ő emiatt, a szekszárdiak eme általános óhajának eleget ne tehetne s e tiszteletbeli tisztség elfogadását elhárítaná magától. Apponyi Géza grófné öméltsága nemes szívvel, fenkölt lélekkel, habár távolabbról, eddig is élénk figyelemmel kísérte nőegyletünk áldásos működését, így még, ha némi áldozattal járna is, bizonyára nem tér ki a kérelem teljesítése elől.

— **Eljegyzés.** Inkey Pál báró, somogy-megyei nagybirtokos eljegyezte Sztankovánszky János cs. és kir. kamarás és neje, szül. jobaházi Döry Tekla leányát, Agnes urhölgyet.

— **Husvétii multság a kaszinóban.** A szekszárdi kaszinóban husvét másodnapján tánczestélyt tartanak, a mely bizonyára jól fog sikerülni, mivel a husvétii szünet meghozza a tánczos fiatalságot.

— **Az ártézi kut megvizsgálása.** Értesülésünk szerint a m. kir. országos vízépítési igazgatóság közegészségügyi osztályától Kléger Sándor mérnök jövő héten Szekszárdra érkezik, az ártézi kut vízmennyiségének emelkedésének megvizsgálására. A vizsgálat szerdán reggel, azaz 14-én lesz.

— **Tanulmányi kirándulás.** A szekszárdi állami főgimnázium felsőbb osztályainak 26 növendéke tegnap tanulmány utra indult Fiumén át Velenczébe. A boldog fiatalság örömtől sugárzó arczczal a tegnap déli vonattal indult el, László Géza, Acs Lipót és Tolnai Artur tanárok vezetésével.

— **Pályázat.** Az 1908—1909. iskolai év kezdetén a fiúmei haditengerészeti akadémia I-ső évfolyamába előreláthatólag 35 ingyenes és féldíjmentes kincstári, illetőleg fizetéses és alapítványi hely fog betölteni. A felvétel általános kellékei a következők: a magyar állampolgárság, testi alkalmasság, kielégítő erkölcsi magaviselet, a betöltött 14 ik és tul nem haladott 16-ik életév, a megkívántató előtanulmányok (4 oszt.). A felvételt kérő folyamodványok legkésőbb június 30-áig a cs. és kir. közös hadügyminiszterium tengerészeti osztályához Bécsbe intézendők. A magyar állami alapítványi helyekre pályázók részéről — az ezekre nézve külön kibocsátott pályázati hirdetmény értelmében — folyó évi május 15-éig, a m. kir. honvédelmi miniszterhez nyújtandók be a fölszerelt kérvények.

— **Állásáról lemondott kántor.** Joó Károly, az Amerikába távozott bátaszéki kántor, márc. 29-én sürgönyileg lemondott bátaszéki állásáról. Az így megüresedett kántori állomásra a hitközségi tanács máj. 3-iki határidővel kiírta a pályázatot.

— **Birói áthelyezés.** A király megengedte, hogy Göbel Gyula itélőtáblai birói czimmal és jelleggel felruházott pécsi kir. törvényszéki biró és Klie Lajos sásdi kir. járásbiró saját kérelmükre kölcsönösen áthelyeztessenek.

— **Lelkigyakorlatok.** Tegnap délbe érkezett városunkba Elsasser Gyula kalocsai Jézus társasági atya s délután már megkezdte szentbeszédei sorozatát. Szentbeszédet tart ma d. u. 5, vasárnap reggel negyed 9, d. u. fél 2 és 5, hétfőn reggel 8 fél 11 és d. u. 2 órakor. A tanuló ifjúság hétfőn d. u. gyón és a kedden reggel 8 órakor mondandó Te Deum alatt járul a szent áldozáshoz.

— **Jubileum.** Pápay István műzsi községyi jegyzői folyó kő 2-án ünnepelte Mőzs községyi jegyzőjévé történt megválasztásának 30 ik évfordulóját. Ez a 30 év szakadatlan, feltűnést nem kereső, csendes, de becsületes, mindig a közérdek által vezetett, ünnetlen és eredményes munkásság közben folyt le. A jubiléus szük körben ünnepelte meg a nevezetes napot, mely alkalommal Partos Zsigmond plébános, kerületi esperes méltatta az ünnepelt érdemeit.

— **Néplázítás.** Szemere Kálmán szakcsi származású budapesti építési vállalkozó nevét régebbi időben sokat emlegették a lapok. Ő volt az, akit a mikor még Schamorzil Kálmán volt a neve, Rohonczy Gedeon a

képviselőház folyosóján revolverből meglőtt. Ujabbán Szemere Kálmán népapistollá szegődött, munkásházák építése ügyében népgyűléseket hív össze, előadásokat tart s ott megbízásokat írat alá, mint a nép képviselője. Egy csomó ember ilyen irásával járt már alispánunknál is, aki azonban — bár lelkes barátja a munkásházák építésének — nem találta meg azokat a garanciákat, a melyek alapján a házak építése ügyében tovább tárgyalni lehetne, s különösen feleslegesnek talált minden közbenjárót, mert a népek semmi közvetítőre nincsen szüksége, hivatalból megtörténik érdekében minden, ami szükséges. Ez aztán elkésztette Szemere urat s most egy durva hangú plakát hirdelményt osztogatott szét a szakcsi választókerület polgárai közt, melyben a munkásházák építése dolgában a népet valóságilag lázítja az Eszterházy uradalom képviselője és különösen az alispán ellen. A plakátot ezzel végzi: Le az alispánal — éljen a nép! A dolognak hivatalos folytatása is lesz.

— **Diákjaink Fiumében.** A mint sürgönyzik, tanulmányi kirándulásra ment főgimnáziumi növendékeink szerencsésen Fiuméba értek. Gyönyörű idő kedvez nekik.

— **A muzeumbizottság ülése.** A vármegyei muzeumbizottság folyó hó 11-én d. e. 11 órakor ülést tart. Tárgy: 1. A bizottság évi jelentése. 2. A muzeum igazgatása körül a folyó évben előfordult fontosabb ügyek előterjesztése. 3. Esetleges indítványok.

— **Dalestély.** A Dunántúli Dalszövetség folyó évi közgyűlését pünkösd napján Székesfehérváron tartja meg s ugyanekkor dalversenyt is rendez, melyen való részvételre a kötelekbe tartozó dalgyűléseket már meghívta.

— **Ováció egy lelkésznek.** *Hörömpő* Ferencz, Tolnanémedi fiatal lelkésze, f. hó 3-án vitte haza, falujába a Tolnavármegyében ezidőszert legfiatalabb „tiszteltes asszonyt“, *Borzsák* Boriskát, *Borzsák* Endre szekszárdi ref. lelkész leányát. Az egyházi előjáróság aznap délben csengős, lobogós, árvalányhajas fogatokkal várta az állomáson az ifju párt s *Paul* Sándor ref. tanító tolmácsolta az egyház örömeit és szerencsekívánatait. *Hörömpő* Ferencz köszönő szavai után megindult az impozáns kocsisor; az utczán, a parochia előtt a község nagya és apraja várta és üdvözölte a boldog ifju párt.

— **Boston-estély.** *Mazzantini* Lajos tanítványai f. hó 11-én, este 9 órakor a Szekszárd Szálló nagytermében boston-estélyt rendeznek. Belépti díj: személy-jegy 2 korona, családijegy 5 korona. Jegyek a „Delicia“ cukrászdában kaphatók.

— **Esküvő.** *Király* Géza ügyvéd, e hó 27-én tartja esküvőjét *Fridrik* Jusztai tamási-irk. tanítóval.

— **Kinevezés.** *Tenk* Miklós posta és távirat segédtiszt jelöltet a kereskedelemügyi miniszter Szekszárdra segédtisztte nevezte ki. — A m. kir. államvasutak üzletvezetősége ifj. *Marton* István szekszárdi főszálgabirói díjnokot Fiuméba vasuti gyakornokká nevezte ki.

— **Halálozások.** Szilasi és pilisi idősb Szilassy Aladár közig. bírósági tanács elnököt, a Tolnai ref. egyházmegye gondnokát sulyos csapás érte, szeretett testvérbátyja: szilasi és pilisi idősb Szilassy Béla, a losonezi ref. egyház gondnoka, a dunántúli ref. kerület tanácsbirája stb. f. hó 7-én, 69 éves korában sulyos szenvedés után elhunyt a budapesti Vöröskereszt kórházban. A gyászoló család a következő gyászjelentést bocsátotta ki: Szilasi és pilisi idősb Szilassy Aladár saját és felesége született papi Vizsolyi Mária, gyermekei: Aladár, Béla, Mária és Paula; nemkülömben elhalt testvéreinek gyermekei: Ábrahámfalvi özv. Ugron Jánosné született Lozsádi báró Györfy Ágnes; — Szilassy Gyula, Laura férjezett Komlóskeresztesi báró Fejérváry Imréné, Károly, Ferencz és Katalin; — Bunyai és Csenkezei Sívó Gyuláné szül. Szérbornai Kossuth Paula; — gróf Degenfeld-Schomberg Ottó, Anna férjezett Kászoniakabfai László Elemérné, Mária férjezett Giundani Stráda Gyuláné nevében

is mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett testvérbátyja, illetőleg nagybátyjuk szilasi és pilisi idősb Szilassy Béla a losonezi református egyház gondnoka, a dunántúli ref. egyházkerület megválasztott tanácsbirája, Nógrád vármegye törvényhatósági bizottságának tagja folyó hó 7-én esti 9 órakor, 69 éves korában, sulyos szenvedés után jobblétre szenderült. Hült tetemei folyó hó 9-én délelőtt 11 órakor fognak a vörös kereszt-kórház kápolnájába (1. ker. győri ut), a református egyház szertartása szerint megáldatni és folyó hó 10-én délután 3 órakor a losonezi református temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Kelt Budapesten, 1908. évi április hó 8. napján. Béke poraira, áldás emlékére!

Sulyos csapás érte özv. *Lőrinczy* Józsefnét, f. hó 10-én, Kalocsán elhunyt leánya, *Lőrinczy* Irén, a Miasszonyunkról nevezett rend tanítóje.

— **Választás.** *Halász* Gyula, volt szekszárdi városi állatorvost Billéd (Torontál) község képviselőtestülete községi állatorvossá választotta meg. — *Habich* Ádám bátaszéki segédjegyzőt Püspöknádasd község képviselőtestülete segédjegyzővé választotta meg.

— **Ajándékok a múzeumnak.** *Salamon* Andor 1 kötet könyvet, *Dorko* Istvánné 2 Kossuth-bankót, *Daróczy* Jolán egy sereglégyt ajándékozott a múzeumnak.

— **Köszönetnyilvánítás.** A bonyhádi főgimnáziumi zenekar alapja javára *Hazslinszky* Géza főgimn. felügyelő ur gyűjtő-ívén tett, az ifjúság lelkét nemesítő zene művelését elősegítő szíves adományokat hálásán köszöni Bonyhád, 1908 április hó 5-én

dr. Schwetz Antalné.

— **Törzskönyv hitelesítés.** A budapest—eszéki állami közút 85.232—167.469 klm. szakasza törzskönyveinek hitelesítése elrendeltetvén, a hitelesítési eljárás Dunaföldvár községre nézve Dunaföldvár község határában a 85.232 klm. szakasznál 1908. május 5-én délelőtt 9 órakor veendi kezdetét s aznap folytatják Böleske határáig. Böleske, Dunakömlőd és Paks községekre nézve Böleske község határpontjánál 1908. május 6-án délelőtt veendi kezdetét s aznap folytatják Dunaszentgyörgy határáig. Dunaszentgyörgy, Gerjen, Fadd, Tolna és Mőzs községekre nézve Dunaszentgyörgy község határpontjánál 1908. május 7-én délelőtt 9 órakor veendi kezdetét és aznap folytatják Szekszárd r. t. város határáig. Szekszárd r. t. város, Ócsény és Decs községekre nézve Szekszárd r. t. város határpontjától 1908. május 8-án délelőtt veendi kezdetét és folytatják aznap Várdomb község határáig. Várdomb, Pilis, Alsónyék, Bátaszék és Bata községekre nézve Várdomb község határpontjától 1908. évi május hó 9-én délelőtt 9 órakor veszi kezdetét és folytatják Tolnavármegye határáig.

— **Rabsegélyző egyleti gyűlés.** A Tolnavármegyei rabsegélyző egylet holnap d. e. 10 órakor tartja évi rendes közgyűlését. *Hazslinszky* Géza kir. törv. elnök elnöklésével.

— **Kinevezés és nyugdíjazás.** A pécsi kir. főügyész *Soponyai* György bonyhádi kir. járásbírói fogházort 1908. május hó 1-től 450 koronával nyugdíjba helyezte, helyébe pedig *Tóth* János dunaföldvári kir. járásbírói fogházort helyezte át.

— **A decsi gyógyszertár.** A Decs községi gyógyszertár felállítása iránt beadott kérvényeket a belügyminiszter elutasította s a gyógyszertár felállítását nem engedélyezte.

— **Tót bélyegjegy és érem árusítás betiltása.** A m. kir. belügyminiszter az amerikai Slovenski liga pénztára javára kibocsátott bélyeg és érmek használatát, terjesztését és árusítását a magyar szt. korona országai területén 138/1908 számú rendeletével betiltotta. Az ezen bélyegyekkel ellátott postai küldemények tovább szállítását s az érkező küldemények kézbesítését pedig a kereskedelemügyi miniszter tiltotta be, mert az ezekből befolyó összegek nemzetiségi agitációra, magyarországi tótmozgalmak intézésére fordítottak. A bélyegjegyeken ez a felírás van „Slovenski brat, objun ti mat, az érem egyik felén pedig *Mudrony* Pál arcképe és másik felén ez a felírás „Ja sam pisny, ja sam Slovak“.

— **Templomrablás.** Ismeretlen tettes ápr. 2. és 3. közti éjjel álkücsésal behatolt a bátaszéki plébánia templomba, a hol a főajtónál elhelyezett perselyeket a falról leszedte és az egyikből a benne levő pénz egy részét ki is szedte. Megpróbálta az oltárszekrény föltörését is, de sikertelenül. Végül a sekrestye szekrényéből elvitt egy kelyhet, a melyet aztán a község végén darabokra tördelt és a kupa kivételével a darabokat eldobálta. A csendőrség nyomozza a tettest, egy gyanús embert le is tartóztatott már.

— **Névmagyarosítások.** *Wolf* György simontornyai lakos családi nevének „Farkas“ ra, *Fischer* József dunaföldvári lakos családi nevének „Halász“ ra, *kk. Abeles* Imre, Emma, Mihály tamási lakosok családi neveiknek „Adorján“ ra való átváltoztatását a belügyminiszter engedélyezte.

— **Sötét bűn.** A szekszárdi kir. törvényszék folyó hó 4-én ült törvényt Cs. *Molnár* Miklós ozorai földműves felett, aki 24 iskolás fiu ellen állatias merényletet követet el. A törvényszék az emberi mivoltából kivetkőzött Molnárt két és fél évi fegyházra ítélte.

— **Orvosi körökben** már rég ismert tény, hogy a Ferencz József keserűvíz valamennyi hasonló vizet, tartós hashajtó hatása és említésre méltó kellemes ízénél fogva, már kis adagban is tetemesen felülmúlja. Kérjünk határozottan Ferencz József keserűvizet.

— **Testi fenyíték az iskolában.** A következő sorokat vettük: A „Közérdek“ 1908. évi 14-ik számának „Tanügyi“ rovatában „Testi fenyíték az iskolában“ czim alatt a budapesti és a pécsi kir. itélőtáblák 24606/887. és 1813/1891. számú ítéletei közöltetnek, melyek szerint a tanítónak joga volna az iskolába járó tanulókkal szemben testi fenyítéket alkalmazni, de ez a fenyíték oly tulerős nem lehet, hogy abból nagyobb sérülések származzanak. A tanító könnyű testisértésért felelősségre nem vonható. Mint-hogy a hivatkozott lapnak Tekintetesség a tanügyi rovatvezetője és minthogy ezen két régebbi ítélet közlése a tanítókat — esetleg — tévedésbe ejtheti, azt hiszem, hogy a tanítói karnak tesztek szolgálatot akkor, a mikor Tekintetesség nagybecsű figyelmét a m. kir. kuria 1906. évi 260. és 4808. sz. határozataira irányítom. Ezek szerint ugyanis az a fegyelmi jogkör, melylyel a népoktatási törvények, ugymint az 1868. évi XXXVIII. t.-cz. és az 1876. évi XXVIII. t.-cz. végrehajtása tárgyában a vallás és közoktatásügyi miniszter által legújabbán 1902. évi okt. 21-én 44246. sz. a. kibocsájtott rendelettel közölt, a községi iskolák számára készített és kiadott „utasítás“, a 134. §-ban, a tanítót tanítványai irányában felruhazza, a testi fenyíték, nevezetesen a verés alkalmazására ki nem terjed, sőt ezt egyenesen kizárja az említett utasításnak 100. §-a, melynek b) pontja, a növendékekkel való durva bánást, a tanítóval szemben fegyelmi vétségnek minősíti.

Apar, 1908. április 4.

iff. Reitberger István
jegyző.

— **Táncvígalmom.** A kölesdi „Uri Kaszinó“ 1908 április 20-án (husvét második napján), a nagyvendéglő összes termeiben, saját könyvtára javára, hangversenynyel egybekötött zártkörű táncvígalmat rendez. Belépti-díj: személyenként 2 korona, Családijegy 5 korona. 1. Fra diavolo. Nyitány Aubertól. Előadják Csiba Annuska, Knábel Vilmos, Megyesi György, Pitz Gyula, Schön Adolf. 2. Felolvasás. Tartja Kálmán Dezső. 3. A csikós-tanyán. Szerdahelyitől. Előadják Csiba Annuska, Knábel Vilmos, Megyesi György, Pitz Gyula, Schön Adolf. 4. A volapük. Monolog. Irta Gabányi. Előadja Schön Adolf. 5. Magyar dalok. Schön Adolftól. Előadják Csiba Annuska, Knábel Vilmos, Megyesi György, Pitz Gyula, Schön Adolf, Kálmán Dániel.

— **Csak 18 koronáért** szétküld utánvételt az *Országos Postaköviteli Aruház* Budapest, VII., Verseny-utca 2. szám egy férföltönyre elegendő 3 méter finom fekete, sötétkék, sötétke vagy barna szövetet vagy kamgarnt.

— **Rendőri hírek.** Fekete Mihály sióagárdi lakostól Gubicska Sándor szolgája még február 12-én egy zseborát és ruhanevét ellopott és megszökött. Gubicskát a faddi csendőrség f. hó 9-én elfogta és a kir. ügyészséghez bekísérte. — **Rausch** Henrik izményi lakosnak a mucsfai szőlőhegyen levő tanyáját ismeretlen egyének feltörték s onnan bort és hordókat elloptak. — **Bogdán** Miklós kápolna-pusztai lakosnak 2 drb lovát ismeretlen kóborczigányok elloptak. A csendőröknek, bár a legmesszebb menő nyomozást teljesítették, a cigányokat nem sikerült elfogni. — **Sárközi** Erzsébet cseresnyés-pusztai lakos tiz hónapos csecsemője gondatlanság miatt oly súlyosan megégett, hogy meghalt.

Jegyző urak figyelmébe.

A m. kir. belügyminisztérium 114680—v. a. 1907. sz. körrendeletével használni rendelt lakcím tudakozódási lapok elkészültek és 10 drbonkint 20 fillér árban kaphatók *Báter János könyvnyomdájában Szekszárd*

Husvétli Bonbonierek
nyulak, tojások

kaphatók

„DELICIA“ CUKRÁSZDÁBAN
Szekszárdon

27—27

FOGORVOS

KOVÁCS J. 11-12

vásártér-utcai műtermében hiányzó fogak pótlása, csaposfogak, arany koronák és szájpadlás nélküli fogak (hidmunka) készíttetnek. Fogtömés, foghúzás és fogtisztítás a legjobb módszer szerint eszközöltek. — Szegényeknek rendelt d. e. 8—9-ig és d. u. 1—2-ig.

Kóbor cigányok garázdálkodása.

Veszedelemes cigány karavánt üldözött a csendőrség a közelmúlt napokban Koppányszántón és környékén.

Koppányszántó község elöljárósága értesítette a tamási-i csendőrséget, hogy kóbor cigányok bujdosnak határunkban és mint fegyveres banditák veszélyeztetik a közbiztonságot. Ezen jelentés folytán a tamási-i csendőrpáncsnokság szélesebb körű intézkedést tett és razziaszerűleg fogta be a koppányszántói és a pusztai határt, támogatást nyerve az igali, tabi, felsőiregi, dombóvári és szakcsi csendőröktől is.

A csendőrség **Mészáros** Ferencz igali járásörmester parancsnoksága alatt, természetesen azon volt, hogy az egész cigánytruppot kézre kerítse a lopott állatokkal és tárgyakkal együtt. Megnehezítette a csendőrség működését azon körülmény, hogy a lakosság nem merete elárulni a cigányok hollétét, miután előzetesen azokat, kikkel találkozott a cigányok, megfélemlítették.

Igy a községi téglatelepen erőszakosan követeltek élelmiszert, a hársasi erdőt szintén felkeresték, úgy több faluégi polgárt, de mindegyiknek meghagyták, hogy meg ne próbálják őket feljelenteni. Somogyban, több faluban garázdálkodtak, pinczékert törtek fel, egy épületet fel is gyújtottak, s több lovat loptak. Végre a Barnahát pusztán megszorultak s midőn a csendőrség által vont gyűrűkből egy izben kimenekültek, a pusztai cselédekre, kik szintén üzöbe vették őket, rálőttek és lóra kapva igyekeztek menekülni, de eközben a felső iregi járőrrel találkoztak.

A csendőrök látva, hogy a cigányok fegyveres kézzel törtek feljüket, több lövést tettek s egyik cigányt jajtva fertült el a földön, de pillanat alatt egy lovas cigány lovának farkát elkapva, azokkal együtt az erdő sűrűjébe menekült. Így a cigányok egyrésze el is tudott szökni, de három cigányt és négylovat a csendőrök kézre kerítették és a cigányokat megvassalva Szántóra a község házához vitték.

Egyik cseléd állítása szerint a meglőtt cigány kérte őt, hogy vágja el a nyakát, mert sokat szenved.

A rabló cigányok vezére Horvát József (czigánynéven Demse Ádám, Stojka János, Zurka Jóska) koppányszántói születésű és illetőségű egyén, aki a fegyvereket ismeretlen helyről szerezte be s akinek üldözése tovább tart. Már előzetesen is a szántói rendőrökre, mikor üldözték, éjnek idején rálőtt, de a golyó szerencsére csak egyik rendőr köpenyét lyukasztotta keresztül.

EGYLETEK, TÁRSULATOK

Nőegyleti gyűlés. Az „Egyesült Szekszárd—tolnamegyei nőegylet” választmánya folyó hó 5-én özv. Sass Istvánné elnöklété alatt ülést tartott. A jegyzőkönyv hitelesítésére felkérték Pirnitzer Antalnét és Kovács Dávidné választmányi tagokat. Ez után a nagy számmal beérkezett segélykérvényeket intézték el s az ideai közgyűlés napjára május 10-ét tűzték ki. Számvizsgálóul felkérték Tihanyi Domokosné, Agoston Istvánné alelnököket, Krammer János titkár, Ferdinánd János pénztárost, Pirnitzer Antalnét és dr. Káldi Gyuláné választmányi tagokat. Új tagul felvették Óváry Ferencznét Gyöngyösről. A tárgysorozat kimerítése után özv. Sass Istvánné, az egyesület érdemeiben gazdag elnöknője bejelenti tisztségéről való lemondását. Krammer János titkár és Kovács Dávidné meleg szavakkal kéri a lemondót állásának további megtartására. Miután özv. Sass Istvánné lemondását fenntartja, a választmány Krammer János indítványára érdemeit jegyzőkönyvbe iktatja és eredményes működéséért köszönetét nyilvánítja. Végül elnök indítványára a választmány egyhangú lelkesedéssel kinyilvánítja, hogy a jövő közgyűlésen az elnöki állásra gróf **Apponyi** Gézáné szül. Széchenyi Paula grófnőt fogja fölkeríteni. A további teendők megtételére egy szűkebb körű bizottságot választottak.

— **A szekszárd-bátai armentesítő társulat választmányi ülése.** A Szekszárd-bátai armentesítő társulat választmánya f. hó 24-én d. e. 9 órakor a társulat hivatalos helyiségében, **Tomcsányi** Lajos h. elnök vezetésével ülést tart. A folyó ügyeken kívül a társulati közgyűlés tárgysorozatát készítik elő. A választmány ülésén megjelenik **Wirthl** József műszaki tanácsos, miniszteri megbízott is.

TANÜGYI HIREK.

Rovatvezető: **Nagy Béla.**

A közigazgatási bizottság tanügyi határozatai.

Tolnavármegye közigazgatási bizottsága folyó hó 8-án tartotta meg rendes havi ülését.

Ezen ülésen Tihanyi Domokos kir. tanácsos tanfelügyelő jelentette, hogy márczius hónapban 54 tanteremben 23 iskolát és 8 óvóintézetet látogatott meg. Ezenkívül résztvett Szekszárdon a rabfelügyelő-bizottság ülésén, a bölcskei községi óvónó választáson és Váralján az állami iskola szervezése tárgyában megtartott községi képviselőtestületi ülésen.

A szekszárdi községi állandó menedékházak jobb elhelyezésére kéri a polgármestert utasítani.

Az eredményt jónak találta.

Az 1908 márczius 11-iki kb. ülés után elnökileg 178 kb. darabot intézett el, a mostani kb. ülésen pedig 34 kb. darabot terjesztett elő.

Az egyes ügydarabok közül a követeléseket említiük fel.

Szelestey Ilona, **Rettinger** István, **Takács** Piusz, **Kutnyánszky** István, **Kelecsényi** Zoltán, **Szoboszlai** Sándor, **Kircz** István, **Klein** Ármán államsegély kérvényét a bizottság a közoktatásügyi miniszterhez pártolólag terjesztette fel.

A miszlai, kalaznói, teveli, harszi, szakcsói községi nyári menedékház.

A szekszárdi és dombóvári községi iparostanoncz iskola 1907/8. tanévi költségvetését — a kányai községi óvoda-alap 1906, szárazdi községi óvoda-alap 1907. évi számadását, ugyancsak a sárpilisi községi nyári menedékház 1907. évi számadását — a nagydorogi községi iskola 1908. évi költségvetését a bizottság jóváhagyta.

A bölcskei községi óvodához **Dely** Piroška okl. óvónó beválasztását és nevezetnek díjlevelét a bizottság jóváhagyta.

A tolnai izr. a paksi statusquo izr., a simonmajori községi tanító javadalmáról új javadalmi jegyzőkönyv felvételére utasította a bizottság a járási főszolgabíró.

A závodi rk. I. és II. sorszámú tanító új javadalmi jegyzőkönyvét a bizottság jóváhagyta.

A tanítók személyi pótléka ügyében az 1907. évi 27. t. cz. 4. §-a és az utasítás 9. §-a értelmében a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter a községi és hitfelekezeti elemi népiskoláknál egy és ugyanazon helyen huzamosabb időn át alkalmazott és a népnevelés terén kiváló érdemeket szerzett néptanítók részére a közigazgatási bizottság és a kir. tanfelügyelő javaslatára, hitfelekezeti intézeteknél az illetékes egyházi főhatóság véleményének meghallgatásával, évről-évre egy % -nak megfelelőleg, évi 200—200 korona fizetés természetével bíró személyi pótlékot engedélyez. A közigazgatási bizottság ezen gyűlésben tette meg javaslatát.

Az öcsényi ref. tanító díjlevelének értékelése elrendeltetett. A paksi aut. orth. izr., a simontornyai izr., a nagyszékelyi ref. tanító számára új díjlevel kiállítására elnök felhívott. A legtöbb tanító díjlevelé ugyanis nincs jól kiállítva, miért is új díjlevel kiállítása rendeltetett el. Az 1907. évi 27. t. cz. végrehajtása tárgyában kiadott utasítás 19. §-a szerint ugyanis a tanító díjlevelét 1. névre szólóan kell kiállítani, 2. a díjlevel minden egyes tétele a javadalmi jegyzőkönyv szerint értékelve legyen, 3. a díjlevel minden tételében ki legyen téve, hogy a tanító a javadalmakat mikor és mily részletben kapja meg, 4. a díjlevel az elnök és jegyző írja alá és az iskolaszék pecsétjével lássa el, 5. a díjlevelben a földek haszonbér értéke veendő fel, 6. a terményeknek 5 évi (1902—1906) átlag ára veendő fel a díjlevelbe, mi hiteles községi bizonyítvánnyal igazolandó, 7. az egyházi főhatóság által jóváhagyandó.

Felhívás. Felhívom tankerületem mindazon tanítóit, kik magukat nyugdíjaztatni óhajtják, hogy a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter urhoz címzett és 1 koronás bélyeggel ellátott kérvényeiket kellően felszerelve hozzám legkésőbb e hó végéig terjesszék be, mikor is a májusi közigazgatási bizottsági ülésen a nyugdíjbizottság előtt meg fognak vizsgáltatni és ez által folyamodványuk idejében nyer elintéztést.

Szekszárd, 1908. április 2.

Tihanyi Domokos
kir. tanácsos, tanfelügyelő.

Jutalom iparostanoncziskolai növendéknek. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter felhívta Tolnavármegye kir. tanfelügyelőjét, hogy utasítsa a szekszárdi iparostanoncziskola tanítói testületét, hogy az iskolalátogatásban szorgalmas és jó magaviseletben kinttűnt egy ipariskolai tanulót 100 koronára való megjutalmazásra hozzon javaslatba és az összeg utalványozása végett az ajánlott tanuló nevét hozzá azonnal jelentse be.

Kinevezés. A dombóvári állami el. iskolához Kovács Mária helyébe Horváth Gizella okl. tanítónő nevezetett ki.

Államsegélyek. Bajor Rezső tolnai rk. tanítónak 60, Lengyel Ferencz tolnai rk.

tanítónak 60 és 200, Lambert Ede tolnai rk. tanítónak 60 és 200, Kelecsényi Rezső tolnai rk. tanítónak 60 és 200, Mátis István pálfai ág. hitv. ev. tanítónak 598 és 200, Siba Lajos döbrüközi rk. tanítónak 360, Kilik Margit döbrüközi rk. tanítónak 360, Kumper Lajos döbrüközi rk. tanítónak 360, Ballabás Bálint dunaszentgyörgyi ref. tanítónak 400, Samai János faddi rk. tanítónak 400 és Farkas Irén tolnai rk. tanítónak 160 korona államségélyt utalványozott a miniszter.

Iskolák megnyitása és bezáratása. A járványos betegségek miatt hatóságilag bezárt dombóvári óvoda, tüske-pusztai iskola, belecskai ág. hitv. ev. iskola, a dombóvári állami rk. izr. iskola, kajmád-pusztai iskola újból megnyitott, az alsónánai pedig bezárattott.

KÖZGAZDASÁG.

Rovatvezető: Schneider János.

Ingyenes méhészeti tanfolyam. A gödöllői állami méhészeti gazdaságban az 1908-ik év folyamán hat időszaki tanfolyam fog tartani a következő beosztás mellett: május 4—24. földmives kisgazdák, június 1—14. erdőőrök, június 16—28. lelkészek, július 2—22. és július 25-től augusztus 15-ig néptanítók, végre augusztus 18—31-ig nők számára. Céljük ezen tanfolyamoknak, hogy az azokon résztvevők a méhtenyésztés elméleti és gyakorlati ismereteit elsajátítsák, valamint hogy a méhkaptároknak és méhészeti segédeszközöknek házilag való elkészítését is megtanulják. Minden tanfolyam hallgatói annak tartalma alatt teljes ellátásban, díjtalanul részesülnek és ezenkívül azok részére, kik pályázati kérvényükben szorult anyagi helyzetüket igazolják s a magyar kir. államasutaknak a távolsági forgalom 7—16. vonalszakaszai között levő valamelyik állomásról jönnek, a személy- és vegyes vonatok III-ik kocsiosztályában érvényes félúri menetjegy váltására jogosító igazolványt küldetik, melynek ára a visszautazás költségeivel együtt a tanfolyamról való elutazáskor fog megtéríteni. Minden egyes tanfolyamra 20—20 hallgató vétetik fel. A pályázni szándékozókat felhívja a földmívelési miniszter, hogy egykoronás bélyegjeggyel ellátott folyamódványukat, melyben a foglalkozásuknak megfelelő tanfolyamra való felvételüket kérelmezik, hozzá czimezve, fölöttes hatóságuk útján, a földmivesek és más foglalkozásuk pedig községük előljáróságának ajánlásával ellátva az illető tanfolyam kezdete előtt legalább egy hónappal előbb nyujtsák be.

Szerkesztői üzenetek.

Sz. Koppányszántó. Hálás köszönet.

NYILTTÉR.*

Özv. Lőrinczy Józsefné, mint édes anyja, ugy Ida, Krescencia, Teri és Anna, mint testvérek, mélyen lesújtva tudatják a szerető gyermek, illetőleg tesvérnek

Mária Annunciata testvérnek, Lőrinczy Irénnek

a „Miasszonyunkról“ nevezett rend tanítónőjének hosszas szenvedés után f. hó 10-én Kalocsán történt elhunytát.

A megboldogult földi maradványai vasárnap délután 5 órakor fognak a szekszárdi alsóvárosi halottas házból örök nyugalomra helyeztetni.

Nyugodjék békében!

KÉRDEZZÜK MEG A HÁZIORVOST!

Krondorfi
alkálikus természetes
savanyuvíz

Kiváló nyálkaoldó és vízajtó hatású, borhoz, pezsgőhöz legjobb ital.

Főraktár:

Schlesinger Ignác czégnél, Szekszárd.

HIRDETÉSEK.

Eladó villa és telkek.

Néhai Kovács József országgyűlési képviselő hagyatékát képező budai I emeletes ugynevezett Erzsébet villa, mely áll 7 szoba, fürdőszoba és mellékhelyiségekből, 4 hold befásított villatelekkel, továbbá 22 hold villatelek a budai hegyekben különböző nagyságban az örökösök által eladó.

Bővebb felvilágosítással szolgál **Kamarás Béla** örökös Szekszárd.

Kiadó lakás

3 utcai és előszobából, vagy 4 udvari szobából álló lakás — mely esetleg két részben is kivehető — április 1-től kiadó.

Értekezni lehet özv. Lőrinczy Józsefnél.

Eladó vadászkutyák.

Mözs községének szomszédja: **Schneider János**nál alku szerint kapható egy jól betanított vadászeb és 3 drb 7 hetes barna szőrű, jó fajú német vizsla eb. Köztük 2 him.

Kiadó gargon lakás.

A tisztviselő-telepen egy csinosan butorozott, külön bejáratu gargon lakás kiadó. Értekezni lehet **Schneider János** járási számvevővel.

Elsőrendű 1—12

égetett mész,

ugyszintén

portland és román cement

waggonrakományoként bármely vasutállomásra szállítva legjutányosabb árban megrendelhető:

Tauszig Ignácnál, Szekszárd

Szőlőkaró

kapható **Reich István** földm. gazdánál **Németkén**. Készlet körülbelül 300,000 drb I. rendű, 4 láb hosszú ákáczfakaró.

LAKÁS

a város központján, — 2 szoba, konyha és mellékhelyiségekkel, — azonnal kiadó.

Czim a kiadóhivatalban.

Szép husvéti

CZUKOR-TOJÁSOK

2—2 kaphatók

Gauzer Ádám

fűszer, csemege és déligyümölcs kereskedésében

SZEKSZÁRD, Kaszinó-bazár.

Eladó bikák.

A kajmádi gazdaságban fiatal, apaállatnak kiválóan alkalmas, vöröstarka tenyész bikák eladó; érdeklődők forduljanak a gazdaság intézőségéhez **Kajmád, u. p. Tolna.** 24—24

Fischl Lajos butor- és épületasztalos, a „Pirmitzer József és Fiai“ kereskedők házában dus raktárt tart a legújabb és legmodernebb butorokból, szalon-, ebéd- és irodaberendezésekből, részlettízetésekre is. Azonkívül nagy raktárt tart vasbutorokból. Asztalos-munkák a leggyorsabban, jutányos áron készülnek.

Pollitzer sérv-ambulatorium

nyilvános orvosi rendelő-intézet sérvbajosok, ferdénntettek és amputáltak részére

Budapest, IV., Kossuth Lajos u. 8., félemelet.

Az intézet szakorvosa bárkinek teljesen díjtalanul rendelkezésére áll. Az orvosi vizsgálat igénybevétele vásárlásra nem kötelez.

Orvosi ellenőrzés! Mérsékelt árak!

Egyéni speciális kezelés!

Szabadalmazott sérvkötők már 5 koronától feljebb.

Vidéki megrendelések az intézet szakorvosa által lelkiismeretesen felülvizsgálatnak s pontosan és legnagyobb titoktartás mellett eszközöltetnek.

Hygienikus czikkek a legújabb minőségekben, orvosilag ajálva és sterilizálva. Feltétlenül megbízhatóak. Tuzatouként 2—16 koronáig.

Ugyanott most jelent meg: „Az ember egészsége“ című orvosi mű, mely kizárólag a sérvbajjal, annak ellenszereivel és kezelésével foglalkozik. E munkát bárkinek díjtalanul és zárt borítékban küldi meg az intézet igazgatósága. 29—52

4224. szám.

alisp. 1908.

Tolnavármegye alispánjától.

Pályázati hirdetemény.

A honvéd főreáliskolánál és a Ludovica-Academiánál Tolnavármegye közönsége által együttesen létesített **tisztképző alapítványi hely** az alapító oklevél 8. pontja szerint az 1897. évi XXIII. törvényezikk értelmében szervezett honvéd főreáliskola első évfolyamában 1908/1909-ik tanév kezdetén betöltetik.

Az alapítvány úgy van létesítve, hogy a honvéd főreáliskolát sikeresen bevégzett ifju, az annak felsőbb tanfolyamát képező Ludovica-Academiában nyeri folytatólagos és teljes kiépeztetését.

Igényjogosultsága csak azon ifjaknak van, akik Tolnavármegye területén községi illetőséggel bírnak.

A folyamodványok az alispáni hivatalnál **1908 május hó 10-ig** nyújtandók be; a később érkezők figyelembe nem vétetnek.

A folyamodványok következőképen szereplendők fel:

1. A pályázó magyar állampolgársága igazolandó a járási főszolgabíró által kiállított honossági bizonyítvánnyal, a melyben a községi illetőség is kiteendő.

2. A pályázó testi alkalmassága a katonai nevelésre, igazolandó valamely honvéd vagy közöshadseregbeli (haditengerészeti) tényleges állománybeli orvos által szabályszerűen kiállított orvosi véleménynyel; a beoltás pedig — amennyiben azt az orvosi vélemény nem igazolná — külön himlőoltási bizonyítvánnyal.

3. A megkívánt előismeretek és pedig a honvéd főreáliskola I. évfolyamába való felvételre: valamely középiskola (gymnasium, reáliskola, magyarországi polgári iskola, a fiúmei községi polgári iskola) IV-ik osztályának eredményes látogatása igazolandók az elmúlt iskolai év végbizonyítványával és a folyó iskolai év I. és II. tanidőszakának iskolai értesítőjével, továbbá legalább elégséges eredménynyel letett felvételi vizsga által. A folyó tanév végén nyert iskolai bizonyítványt a felvételi vizsgához beidézett pályázók az illető intézetbe magukkal vinni és a felvételi vizsgát megelőzőleg bemutatni tartoznak.

4. Kifogástalan erkölcsi magaviselet igazolandó erkölcsi bizonyítvánnyal, azonban csak akkor, ha az iskolai bizonyítványban a kifogástalan erkölcsi magaviseletre vonatkozó adat nem foglaltatnék, vagy ha a belépés nem közvetlenül valamely nyilvános iskolából történnék.

5. A betöltött legkisebb és a túl nem haladott legmagasabb életkor és pedig a honvéd főreáliskola I. évfolyamába leendő beléphetésre az elért 14 és a túl nem haladott 16-ik életév, amely megállapított életkor a felvételi év szeptember 1-ére vonatkozik, — keresztlevelel vagy születési bizonyítvánnyal igazolandó.

6. Azon községnek szabályszerű illetőségi bizonyítványával, melyben a pályázó illetőséggel bír.

A pályázók az összes tudnivalókról bővebb felvilágosítást nyerhetnek a „Tájékoztató a m. kir. honvéd főreáliskolába való felvételre pályázók részére“ cz. füzetből, amely az intézet parancsnokságánál **díjtalanul** kapható.

A kérvényben kifejezés adandó annak, hogy a folyamodó a „Tájékoztató a m. kir. honvéd főreáliskolába való felvételre pályázók részére“ határozványait teljertartalmulag ismeri és kötelezi magát az ezen utasításban meghatározott valamennyi feltételeknek megfelelni.

Azon pályázók hozzátartozói, akik alapítványos helyre bemutatattak, a honvéd kerületi vagy egyéb parancsnokságok által erről annak tudtul adása mellett értesítettnek, hogy mikor kell a pályázóknak az illető intézetben megjelenni.

Hasonló módon értesítettnek azok is, kiknek kérvénye nem vétetik figyelembe.

Az első sorban kijelölt pályázón kívül néhányan másodsorban fognak kijelöltetni.

Miután azonban az említett pályázók felvétele biztos kilátásba nem helyezhető, a szülők gondoskodjanak, hogy fiaik a felvételi vizsgára be nem idéztetésük esetében, a polgári tanintézetekben tanulmányaik folytathatása céljából kellő időben beirattassanak.

Minden pályázó közvetlenül az intézetbe való beérkezte után testi alkalmassága tekintetében megvizsgáltatik; az alkalmatlanok hozzátartozóiknak azonnal visszaadtnak, az alkalmasak pedig felvételi vizsgát tesznek, amelynél a hozzátartozók is jelen lehetnek.

Az írásbelileg és szóbelileg megejtendő felvételi vizsgák a soproni honvéd főreáliskolában augusztus hó 27-től 31-ig tartatnak meg.

A felvételi vizsga terjedelme a többször idézett Tájékoztatóból vehető ki.

A felvételi vizsga magyar nyelven teendő le, melyet a pályázóknak oly mérvben kell tudniok, hogy az eredményteljes oktatás lehetősége e tekintetben biztosítva legyen.

A főreáliskola I. évfolyamába pályázók, akik horvát tannyelvű iskolákat végeztek, a fölveteli vizsgát utóbb említett nyelven is letehetik.

A vármegye közönségének ezen alapítványa a felvett ifjunak teljesen díjmentes helyet biztosít, csupán az iránt kell a pályázó hozzátartozóinak kötelességet vállalniok, hogy minden iskolaév kezdetén az illető intézet pénztárába tandíj gyanánt 28 koronát lefizetnek.

Ugyancsak nem jelöltetnek ki oly ifjak sem, kik a hadsereg katonai nevelő és képző intézeteinek (katonai alreáliskolák, katonai főreáliskola, hadseregbeli hadapródiskolák) már növendékei.

Ezen hirdetemény a vármegyei hivatalos lapban közzé téve minden egyes községi jegyzői irodában betekinthető.

Szekszárd, 1908 április hó 4-én.

Simontsits Elemér

alispán.

Csakis elsőrendű bükkfából!
Aprított tűzifa eladás nagyban és kicsinyben!

Figyelem!

Legpontosabban szállítok kiváló minőségű légszáraz elsőrendű bükkfa aprított tűzifát, métermázsánként 2 kor. 80 fillér, kilónként 3 fillér árban.

Elsőrendű porosz és salgótarjáni darabos kőszén, ugyancsak tatai brikett szén is kapható.

Továbbá mindenfajta hasáb és dorong

tűzifa

jutányos árért kapható saját telepemem, a vasúti állomás mellett.

Kivánatra a fát, ugyancsak a szenet saját kocsimon házhoz is szállítom jutányosan.

Tisztelettel

Mutsenbacher Ödön

tűzifa és szénkereskedő

SZEKSZÁRDON. 6-10

Aprított tűzifa eladás nagyban és kicsinyben!

Ideális arcz-crème a zsirtalan
DIANA ARCZKENŐCS
nappali használatra.

Az arcznak üde színt kölcsönöz és azt bársonypuhává teszi.

Ejjeli használatra a zsirszerű
DIANA ARCZKENŐCS
szeptől, májfolt és mindennemű arc-tisztatlanság ellen.

Ára 1 korona.

Diana szappan 70 fillér.

Diana hölgypor 1 kor.

Kapható:

Szeghy Sándor gyógyszer-tárban Szekszárdon. 63-63

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek becses tudomására adni, hogy a

cseléd és munkaközvetítő

intézetet újonnan berendeztem. Törekvésem oda fog irányulni, hogy a nálam feladott ajánlatokat a legpontosabban eszközöljem, amiért is szíves pártfogást kérve maradtam

kiváló tisztelettel

Steiner Salamon.

3-3

Lakása a gimnázium mellett.

WEYRAUCH

padlófénymáz

szagtalan és gyorsan száradó.

Ezen szagtalan máz a szobapadlóra és minden mázolandó eszközre kitérő, vízmentes és gyors száradása miatt nagyon kedvelt.

Amázolás ideje alatt szárad.

A festéktartalma máz a padlónak bármily színét teljesen fedi, míg a tiszta máz, melynek festéktartalma nincsen, egyedül fényt a padlónak adja

Használati utasítás a festékes fénymázzal.

Kapható 1 kgr. ot tartalmazó üvegekben
K 2:20. 2-3

Linoleum

egy kilogrammos dobozokban K 1:60.

SALAMON TESTVÉREK

fűszer, csemege, tea, rum, cognac, bor- és ásványvízkereskedésében

Szekszárd, br. Augusz-féle ház.

ERŐTAKARMÁNYT

(melasse-keveréket)

egy gazda sem fog gyárban venni, ha megtekinti a szabad. „**Magyar-óvár**“ melasse-keverő gépet, mellyel otthon a szükséges mennyiséget és minőséget maga készíttetheti el. —

A gép működésben látható

Sarkadi Andornál Szekszárd,
Széchenyi-u. 648. szám.

Interurban-telefon 22. szám. 3-3

Elsőrendű

hazai gyártmányu
ezelluloid 5-5

férfi és fiugallérok

és kezelők (fényes és fénytelen) különféle alakban, állandóan raktáron.

Grammofonok, fonografok

ugyancsak lemezek és hengerekben óriási választék olcsó, szabott árak mellett

Fekete Hugó

úri- és női divat-, rövidáru, ajándék és játékaru üzletében

Szekszárd, Kaszinó-bazár.

Fonografok tiszta hanggal, drbja 8 kor.

Csak szakértő kereskedőktől vásárolhatunk előnyösen!

A Styria- és Demokrata kerékpárok

Két évi jótállás!

az elsők között is elsők.

Két évi jótállás!

Az összes alkatrészekből, acetylen-lámpákból, esengők, kürtök stb. felszerelési tárgyakkal és a legjobb minőségű kerékpárgummiakból állandó, nagyválasztékú raktár.

Nagy javító műhelyünkben mindenféle munkát olcsón és pontosan készítünk.

Puch-motorkerékpárok és automobilon tolnamegyei képviselői. — Használt kerékpárokat becserelelünk.

Kedvező részletfizetések!

Jó minőség! Olcsó árak!

Az eredeti AFRANA és WETTINA

varró- és mihimzőgépek a legtökéletesebb gyártmányok.

Singer családi, karikahajós, Central-Bobbin és iparos varrógépeink körforgó szerkezettel a legtartósabbak, miért is minden varrógépet 10 évi kezességet vállalunk.

Kedvező fizetési feltételek.

Nagy varrógép- és kerékpárjavító műhely.

Használt varrógépeket becserelelünk.

Alkatrészek az összes rendszerű varrógépekhez. — Szakértő műgépészünket kivánatra bárhova vidékre is kiküldjük.

Tolnamegye legnagyobb gépraktára.
Tökéletes

Beszélőgépek (Grammophonok)
és hanglemezek, a legjobb felvételek, nagy választékban, részletfizetésre is

Müller Testvérek

varrógép-, kerékpár- és gazdasági gépek raktárában

Szekszárd, Kaszinó-bazár.

A legszebb fényképek
KISS JENŐ
 „Kossuth” műtermében készülnek
 Szekszárd,
 Széchenyi-utca. 651. szám.
 14—51

Aki izléses, csinos, jó és olcsó

butorokat

akar beszerezni, az keresse meg a hosszabb ideig külföldön dolgozott

Botos Imre műasztalost,

lakik Szekszárdon, Duna-utca 64/a., Horváth József szobakáplár házában, aki úgy a helybeli, mint a vidéki megrendeléseknek a legpontosabban tesz eleget. Raktáron tart saját gyártmányú díszes hálószoza berendezést díó-fából, a melyet jutányos áron bocsát áruba. — Ugyanezen műasztalos **fizetés mellett tanoncot keres.** 2—16

Üzlet áthelyezés saját házamba, Garay-tér.

Üzletemet teljesen modernül rendeztem be, gazdagon felszerelve **ékszer, arany, ezüst és chinaezüst tárgyakkal**, valódi fehér, alpacca ezüsstel átvont evőeszközökkel, **15 évi felelősség mellett.**

Raktáron tartok: arany, ezüst, aczél, nickel **zsebórákat**, falí-, inga-, ébresztő órákat, a jelenkor legpontosabban járó óráit, ugymint: **Schaffhausen Longienes Omega, Tawannes Wath Ch. Graziosa** világhírű pontosságú órákat 3 évi jótállás mellett; továbbá **tajtpipákat, szivar és cigaretta szipkákat, szemüvegeket** bármely megoperált szemhez is és mindennemű apróbb tárgyat.

Szakmámba vágó **mindennemű javítások, átalakítások, vésések gyorsan, pontosan és olcsón eszközöltetnek.**

Schulz Gusztáv

39—52

órák és ékszerész.

ÉLŐ husvétii bárányok

kaphatók nagypénteken Szekszárdon házhoz szállítva a nyolcz hetesek 8, a tiz hetesek 10 koronáért darabonként. Megrendelhetők a vételár elküldésével április 15-ig

Sass Lászlónál Borjád
 u. p. Kajdacs. 2—2

2744/1908. sz.

A központi járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetemény.

A Tolnavármegye központi járásához tartozó Bába nagyközségben lemondás folytán üresedésbe jött **segédjegyzői állásra** pályázatot hirdetek.

Javadalmazás: készpénzfizetés 1000 korona, lakbér 100 korona és egy öl puha tüzelőfa.

Felhivom a pályázni kívánókat, hogy az 1900. évi XX. t.-cz. 3. §-ában előirt képesítést és eddigi működésüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket **f. é. április 24-ig** nálam benyujtsák.

A választás megejtése iránt később fogok intézkedni.
 Szekszárd, 1908 április 6-án.

Bajó Pál,
 főszolgabíró.

Pályázati hirdetemény.

A **bátaszéki r. kath. kántori állomásra** pályázat hirdettetik.

Jövedelme: 1. szabad lakás, mely áll 4 szobából és a szükséges mellékhelyiségekből. 2. A hitközség pénztárából évi 1200 kor. előleges havi részletekben. 3. Stola és misedijak ezimén kb. 400 kor. 4. Bucsuztatók ezimén kb. 400 kor. (Ezen tétel a kántortól is függ.) A hitközség most tesz lépéseket az iránt, hogy a készpénzfizetés (1200 kor.) erejéig a megválasztandó kántornak nyugdíjat biztosítson.

Kötelessége: 1. a bátaszéki plébánia területén a megállapított rendben német és magyar nyelven a közegyházi és a helyi szokások és szükségletek szerint a rendes és rendkívüli isteni tiszteleteken a kántori teendőket végezni. 2. A tanulóifjúságot az egyházi énekekre oktatni.

Pályázati határidő **f. é. május 3.** — Próbaének és orgonálás a helybeli plébánia-templomban megkivántatik. A folyamodványok a bátaszéki r. kath. plébánia-hivatalhoz küldendők.

Romaisz Ferencz
 plébános, hitközségi elnök.

1—2

4492. sz.

Tolnavármegye alispánjától.

1908.

Hirdetemény.

A vármegye tulajdonát képező lovassági laktanya telepen fekvő, mintegy 300—350 mm. **tőzeg trágya**, métermázsánként 90 fillér kikiáltási ár mellett a helyszínén **f. évi ápril hó 26-án** elárvereztetni fog. Venni szándékozók felhivatnak, hogy a nyilvános árverésen a jelzett napon reggel 10 órakor **Dőry Ernő** laktanya felügyelőnél Tolnán jelentkezzenek.

A vételár az árverés befejeztével azonnal fizetendő.

Szekszárd, 1908 április hó 6-án.

Simontsits Elemér,
 alispán.

